

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

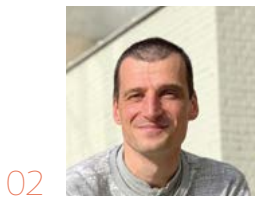

Beste
Boeken juf
meester
2021

canoncultuurcel.be

Inhoud

02

Christophe De Turck

Sterke schoolteams, 06
sterkere lezers

5 sleutels voor effectief 09
begrijpend lezen

12

Hannes Peiffer

Hier wordt met 15
plezier gelezen!

Leerlingen en boeken: zo 16
overbrug je de afstand

18

Ann Wicke

De favoriete leesplek 21
van Naomi Kerkhove

Leesplezier aan huis 22
en na school

Zeven uitneembare leeskaarten 25

34

Lies Vandenhende

Elke dag wereld- 36
kamishibaidag

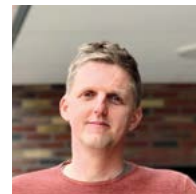
Dans eens een boek 38

40

Katrien Schollaert

8 tips voor een aantrekkelijke 43
boekenhoek

44

Brecht Van Mullem

Samenwerken met de bib? 47
Alleen maar voordelen!

50

Isabelle Van Wolvelaer

'Hier vind ik boekentips 53
recht uit het hart'

Beste Boekenjuf/meester 2021 54

voorwoord

OP MIJN NACHTKASTJE LIGT GEEN ONMETELIJKE STAPEL 'TE LEZEN' BOEKEN

'Politieagent! Brandweerman! Prinses! Dokter! Kapster!' Als je in een doorsneeklas in het tweede leerjaar vraagt wat de *kotertjes* later willen worden, zijn de voorgaande antwoorden sterk vertegenwoordigd. Of daar is toch veel kans toe. Als je mij als achtjarige vroeg wat ik later wilde worden, dan was mijn antwoord steevast: 'Oud.' En grijs. En pijprokend. Maar boekenmeester, dat stond niet in de planning ...

Een klein jaar geleden werd ik gebombardeerd tot Beste Boekenmeester 2020. Met veel digitale toeters, bellen en een fantastisch enthousiaste Maud Vanhauwaert kreeg ik het nieuws te horen. En meteen dacht elkeen die het nieuws had vernomen: dát is hem! Die kerel die boeken bij de vleet verslindt, hij die woorden en letters ademt, de man die de hele catalogus van de plaatselijke bib uit het hoofd kent!

Dat was wel even schrikken, dat geef ik grif toe. Ook omdat ik niet de grootste boekenwurm ben die ooit op deze wereld werd *geworpen*. Op mijn nachtkastje ligt geen onmetelijke stapel 'te lezen' boeken. Mijn kasten puilen niet uit van de literaire meesterwerken. En ook de plaatselijke bib heeft aan mij niet haar grootste klant (tenzij voor het betalen van boetes voor het laattijdig binnenbrengen van materialen, dat dan weer wel). Dus alle goeie bedoelingen en veronderstellingen ten spijt: ik ben géén belezen boekenwurm.

Maar toch. Ik heb wel iets met boeken en taal. *Ons vader* was in zijn tijd schrijver om den brode. *Ons moeder* was leerkracht Nederlands. En ik ben al jaren gek op verhalen allerhande, zowel in boekvorm als op een toneelpodium. Ik kan mezelf verliezen in een goed verhaal. Ik hang welwillend aan de lippen van een goede theateracteur die zijn metier kent. Laat dan een bom vallen en ik ben de laatste om te beseffen dat

hij morsdood is. Dus misschien was dát wel een reden om die mooie titel van Beste Boekenmeester achter mijn naam te mogen schrijven.

OMDAT HET ZO BEGEESTEREND WERKT

En toch. Ik ben geen fervent lezer. Wel liefhebber van de geur en inhoud van boeken. Maar je weet wel: jonge kinderen, een verbouwinkje hier en daar, een hardwerkende partner in de zorg ... Tijd is een kostbaar goed. En die tijd gaat te weinig naar lezen. Een gemis, dat zeker. Maar gelukkig valt dat meer dan genoeg te compenseren. Want in de klas lees ik voor. Heel vaak. Met stemmetjes, grimassen, wat geroep en gefluister, stiltes die meer vertellen dan de woorden rondom, starende blikken recht in de ogen van overdonderde *kotertjes* ...

Soms vormt een leerling mijn tegenspeler, soms is de klas mijn voorleesarena. Ik heb het voorrecht om jonge mensen ontzettend laagdrempelig van verhalen te laten genieten. En dan maak ik daar graag tijd voor. Omdat het zo begeistertend werkt. Omdat leerlingen snakken naar verhalen, personages en grappige of spannende vertellingen. Dus als je even door de bomen de boeken niet meer ziet: besef dan dat zien (voor)-lezen doet lezen. En dat zélf weer lezen, dat komt wel weer. Dat weet ik zeker. En dat die volgende boekenjuf of -meester dat ook maar weet. Succes!

Rien
Beste Boekenmeester 2020

Boekenmeester Rien Deleu was te gast op de Boekenmarathon, de digitale versie van de Boekenbeurs. Je kan het interview bekijken via cultuurkuur.be/boekenmarathon.

WINNAAR

Christophe De Turck

SCHOOL: zorgcoördinator in GO! basisschool De Telescoop, een freinetschool in Laken

FAVORIETE KINDERBOEK: *De heksen*, Roald Dahl, De Fontein

‘WE DOEN NIKS ZOMAAAR’

De school van Christophe De Turck heeft woelige jaren achter de rug. Met leesplezier, boeken én data in een centrale rol, schrijven ze sindsdien een succesverhaal. Deze zorgcoördinator speelt daarin de rol van kartrekker en inspirator. ‘Als we als team enthousiast zijn, zijn onze leerlingen dat. En zo geraken we vooruit.’

‘Ik ben vier jaar geleden in De Telescoop als zorgcoördinator gestart. Er kwam meteen een doorlichting aan, met een negatief advies als resultaat. Door de begeleiding die we daarna kregen, zijn we in het LIST-verhaal gestapt. Ze hebben me gevraagd om kartrekker te zijn. In die rol heb ik ouders gemobiliseerd, input gekregen en zelf ook heel veel informatie opgezocht. **Ik ben echt verslaafd aan informatie.** In dat opzicht herken ik me in het boek van *De Keerjongen*. Weet ik iets niet, dan ga ik net als hij op onderzoek. Toen ik voldoende sterk stond, heb ik het team op de hoogte gebracht, rollen en taken vastgelegd, ben ik gestart met de schoolbib en hebben we boeken aangekocht. Dat vraagt een financiële inspanning, maar die keuze is onvoorwaardelijk gemaakt.’

‘Alles wat helpt om ze aan het lezen te krijgen, dat installeren we.’

‘Ik denk dat we elke maand wel nieuwe dingen aankopen. Een budget heb ik voorlopig niet. We hebben nooit te veel boeken (*lacht*). Ik laat me voor de aankopen leiden door mijn eigen kinderen, door eindejaarslijstjes, weekendbijlages van kranten, Twitterkanalen en ik ga zelf naar de bib. Over *Het leven van een loser* van Jeff Kinney schrijven de kranten dat het bandwerk is. Ik vond het vooral supergrappig. In beperkte hoeveelheid is het heel geschikt, dus waarom niet? Hetzelfde geldt voor de Boomhut-reeks. Intussen proberen we vooral uit te gaan van wat leerlingen willen lezen. “**Als jij me de titel van een boek geeft, dan beloof ik jou dat ik het koop,**” zeg ik als ze niet weten wat te kiezen. Nu zijn ze nogal *into* Minecraft. En voilà, hier liggen tien nieuwe boeken over Minecraft. Alles wat helpt om ze aan het lezen te krijgen, dat installeren we.’

LEESPLEZIER STAAT VOOROP

‘Ik heb wel een aantal criteria voor ik een boek aankoop. Het verhaal moet een plot hebben, er moet een opbouw in zitten en bij de kleuters moeten de prenten voldoende sterk de tekst

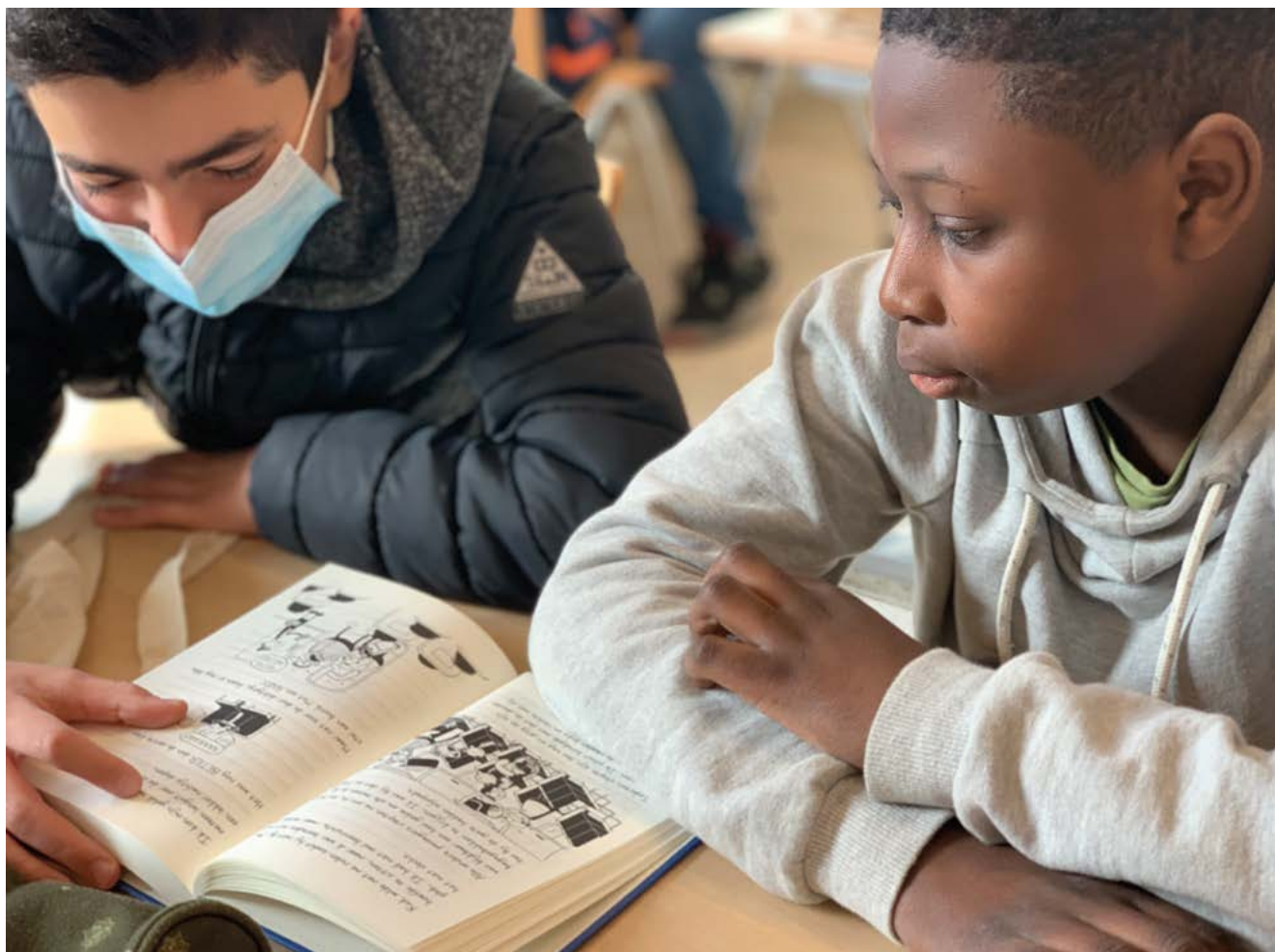
ondersteunen. Verder gebruik ik de vijfvingertest, net als de leerlingen. Maar dat is een middel, geen doel. Ik zie een leerling soms twijfelen. “Pak het mee,” zeg ik dan, “en **lukt het niet, breng het gewoon terug.**” Ze kunnen erg vaak in de schoolbib terecht, waardoor ze het snel kunnen wisselen. Een leerling die een boek onder zijn niveau kiest? Dat is niet erg. Leesplezier staat voorop. Er zal wel een moment komen waarop die leerling het beu is en zal overschakelen. Er is hier geen enkele leerling die nog denkt: ik ga eens iets gemakkelijk lezen.’

‘Voorlopig nemen ze de boeken uit onze bib niet mee naar huis. Mijn hart bloedt dan wel, want het druist in tegen wat we willen. Maar we moeten er eerst goed over nadenken. We verwijzen wel heel vaak door naar de bibliotheek. In niet-coronatijden gaan we er ook naartoe. De bib faciliteert ook. Zo hebben we voor het eerst een OKAN-klas. Hoe we die in heel het leesplezierproces moesten betrekken, was een van de eerste vragen die in me opkwam. Ik heb **boeken besteld in hun moedertaal** en van de bib krijgen we elke maand een OKAN-boekenbak. Zo voelen ook die leerlingen zich betrokken. Ze schakelen vaak al heel snel over op een boekje in het Nederlands.’

OBSERVEREN IN DE LEESGROEPEN

‘We hebben intussen twee volledige LIST-jaren achter de rug. In het begin focusten we op het tweede tot zesde leerjaar. Toen ging ik wekelijks in die leesgroepen observeren. Nu richt ik me meer op de kleuterklassen, het eerste leerjaar en nieuwe leerkrachten. **Ongeveer de helft van ons team is nieuw**, omdat we net verhuisden van Molenbeek naar een nieuwbouw in Laken. Ik kom dus vaak in hun leesgroepjes en vind het belangrijk om af en toe ook eentje over te nemen. Omdat ik dat zelf gewoon heel graag doe, maar vooral ook om leerkrachten te versterken.’

‘Het team enthousiasmeren en versterken, dat is mijn job.’

'Soms zegt een collega: "Mijn leesgroep is niet gemotiveerd." Dan ga ik observeren, reik ik ideeën aan. Lesgeven is toneel-spelen, dat is enthousiast zijn, ze dingen wijsmaken om hen te prikkelen. Dat leerde ik toen ik zelf leerkracht was in het bso en buso. *Modellen* naar het team toe, hen enthousiasmeren en versterken, dat is echt mijn job. Als zij sterk staan, dan weet ik dat het effect heeft op de leerlingen.'

START DE DAG MET EEN BOEK

'We starten elke schooldag met 30 minuten lezen. Dan is hun focus het meest aanwezig. Het is ook fijn om het te combineren met een stuk zelfsturing: als de bel gaat, gaan de leerlingen zelf naar hun leesgroep, nemen ze zelf hun leeszakje, kiezen ze zelf hun plek. Hun leesgroep is in niet-coronatijden anders dan hun klasgroep. Dan zitten ze samen op basis van

hun leesniveau. En na elk LIST-moment vullen ze het aantal gelezen bladzijden in. Die hou ik bij in een Excel-bestand. Dingen die me opvallen, koppel ik maandelijks terug naar de leerkracht. Niet om hem of haar terecht te wijzen, want de leerkracht kan niet alles zien, wel om het denkproces van de leerling op te starten: "Wat maakt dat jij maar 23 bladzijden las? Omdat je geen leuk boek kan kiezen?" Dan faciliteren, begeleiden we dat.'

Taal, Nederlands en boeken zijn dus de grondbeginselen van de hernieuwde werking. Maar onze visie gaat verder dan een boek aanbieden of voorlezen. **We vertrekken vanuit boeken om de wereld binnen te brengen** en koppelen daar altijd zo veel mogelijk leergebieden aan. Zo hebben we ook een eigen bib voor wereldoriëntatie waarin leerlingen -naast de ICT-mogelijkheden- op onderzoek kunnen gaan. Een voorbeeld

IN DE BOEKENKAST VAN MEESTER CHRISTOPHE

illustreert allicht nog het best hoe dat werkt: in de LIST-groep leest een leerling een boek over zeedieren. Hij stelt de vraag: "Zijn er haaien aan de Marokkaanse kust?" Mooie onderzoeksvraag, denken we dan. En wat blijkt? Er zitten kleine haaien, maar die bijten niet. Zo is alles gelinkt met elkaar, dat is ons onderwijs.'

PLAN, DO, CHECK, ACT

'We houden van systemen die terugkomen, omdat we weten dat ze werken. *Plan, do, check, act* is onze mantra. Ook wat lezen betreft. Data zijn voor ons cruciaal, anders blijft het bij buikgevoel. We nemen twee keer per jaar AVI's af. **We hebben die gegevens nodig om te bevestigen dat wat we doen de leerlingen helpt.** We tellen altijd af naar onze volgende AVI-afname en doen er alles aan dat leerlingen zich goed voelen op die momenten. En als ik dan alle gegevens ingeef en de resultaten zie! Zo fijn! Begin 2019 zaten nog heel wat leerlingen drie niveaus achter. Twee jaar later hebben we die achterstand volledig omgebogen. We hebben nu zelfs leerlingen die vijf niveaus boven hun AVI lezen.'

'De leesprogressie in het eerste leerjaar volgen we nog nauwgezet. Zo zagen we in januari dat maar 45% van de leerlingen op niveau zat wat betreft letters en klanken. Dan hebben we dat heel intensief aangepakt: de zwak scorende leerlingen kregen elke dag 15 minuten opnieuw instructie in kleine groepjes en elke vrijdag werden de nieuwe data doorgegeven. Op vijf weken tijd hebben we die situatie omgebogen. Als een leerling iets niet kan, besteden we daar *efkes* heel veel tijd aan, *vollenbak*, elke dag een beetje. En als je resultaat van je aanpak ziet, dan werkt dat heel motiverend.'

'**Ook voor de kleuters leggen we de lat hoog.** We zijn daartoe verplicht omdat het Nederlands soms hun derde taal is, omdat ze door hun context weinig weten van de wereld en door corona soms nauwelijks van mama's schoot afkwamen. Met boeken brengen we verwondering, interesses, informatie binnen. We *triggeren* hen in voorspellen, al is het nog geen te bereiken doel. We lezen het verhaal een week lang elke dag voor en onderzoeken er elke keer een ander facet van. Zo

werken we aan betrokkenheid, focus, luisteren, blijven zitten. Sterke leerlingen uit de tweede kleuterklas gaan ook mee het verhaal faciliteren in K3. Leerlingen leren soms nog meer van elkaar dan van een leerkracht.'

'Niet goed begrijpend lezen heeft minder te maken met socio-economische achtergrond dan we denken.'

'Onze aanpak bewijst dat leesresultaten los staan van het socio-economische aspect. Niet goed begrijpend lezen heeft minder te maken met socio-economische achtergrond dan we denken. Ik heb een bijscholing over de PIRLS-resultaten gevolgd. Daaruit bleek nog eens dat **de houding ten opzichte van lezen het meest bepalend is.** Minder dan socio-economische aspecten, minder dan een taalbad Nederlands buiten de school. Lezen is top, dat moeten onze gasten denken en dan gaan ze vooruit. Dan kunnen onze leerlingen doorstromen in de richting die ze willen. Chapeau aan de leerkrachten ook, want het is hier hard werken. Ik kan een gedreven kartrekker zijn, maar als zij het niet aanvaarden of er niet in geloven, dan had ik niet op deze bladzijden gestaan.'

LESTIPS VAN CHRISTOPHE

WAT IS LIST?

LIST staat voor 'Leesinterventie voor scholen met een totaalbenadering' of ook wel voor 'Lezen IS Top'. Bij LIST lees je elke dag 30 minuten in de klas. Je zorgt voor een leuke leesomgeving, schaft de nieuwste kinderboeken aan, houdt leesgesprekken en doet aan boekpromotie. Bij het begin van een LIST-leesles lees je een stukje voor. Je brengt de klas in leesfeer en geeft de leerlingen een leesvraag mee. Daarna gaan de leerlingen stillezen, duolezen of tutorlezen. De les wordt samen afgesloten met een terugblik op de leesvraag en een uitwisseling van ervaringen.

cultuurkuur.be/list

BOEKPROMOTIE

'Ik vraag aan de leerkrachten om boekentoppers te selecteren. Elke twee, drie maanden kiezen de leerlingen die binnen hun LIST-groepje. En ook de kleuters doen dat. Die covers hangen we uit in de gang en op de speelplaats. Op plaatsen waar veel passage is dus. Soms zie je dan leerlingen die aan de mouw

van mama of papa trekken en ernaar wijzen. Heerlijk is dat.'

DE VIJFVINGERTEST

Leerlingen leren boeken kiezen aan de hand van de vijfvingertest. Ze lezen dan de eerste bladzijde van het boek. Stoten ze op meer dan vijf woorden die voor hen moeilijk zijn, dan is het boek allicht nog te hoog gegrepen. 'Ik gebruik de vijfvingertest, net als de leerlingen. Ik bekijk de kaft, de titel, de achterflap, lees 1 pagina om zeker te zijn dat er niet te veel moeilijke woorden opduiken.'

cultuurkuur.be/inspiratie/de-vijfvingertest

OUDERS BELLEN

'We staan dicht bij onze leerlingen en dicht bij onze ouders, want ook dat heeft een effect op het leren van de leerlingen. Tijdens de Voorleesweek vroegen we aan ouders om een opname of streammomentje te voorzien. Dat mag in hun moedertaal, want zo bereiken we ons doel: betrokkenheid van ouders én leesplezier stimuleren.

Als leerlingen zien dat hun ouders lezen, gaan ze misschien ook zelf sneller een boek nemen. In de Poëzieweek hebben we aan ouders gevraagd om een gedicht te schrijven of op te nemen. In de Jeugd-boekenmaand deden sommigen iets rond hun lievelingsboek. Na mijn uren bel ik die ouders gewoon op. Mailen is moeilijk. Bellen, uitleggen, faciliteren levert altijd wel wat filmpjes op.'

STERKSTE LEERLINGEN BEGELEIDEN MEE

'Door corona moesten we weer in de klasbubbel LIST-en. Differentiatie naar beneden lukt dan nog, differentiatie naar boven is al wat moeilijker. Daarom hebben we in het tweede tot zesde leerjaar, in de groep van vloeiend lezen, tutors aangesteld. Het zijn de sterkste leerlingen van de klas, die de leerkracht helpen door moeilijke woorden uit te leggen en denkvragen te stellen. We zorgden voor een leerkracht die die tutors nog extra begeleidt en versterkt. Als de tutor aangeeft dat hij of zij het niet leuk vindt, dan stoppen we ermee. Maar dat loopt.'

STERKE SCHOOLTEAMS, STERKERE LEZERS

Het project Lezen op School wil kinderen en jongeren extra stimuleren om meer te lezen. 22 concrete initiatieven gingen in september 2020 van start. Scholen konden daarnaast intekenen op een van de zes nascholingstrajecten rond begrijpend lezen. We stellen hier graag drie leesprojecten voor.

Tal van onderzoeken brachten al de achteruitgang van de leesvaardigheid aan het licht. Tijd om het tij te keren. De klemtoon ligt daarbij op begrijpend lezen. Samenwerkingen met lokale partners en ervaren leesbevorderaars moeten de slaagkansen verhogen.

De projectoproep Lezen op School leverde 22 initiatieven op, die twee jaar op financiële steun van de Vlaamse overheid mogen rekenen. In totaal nemen 144 scholen deel. Doelen als de leesmotivatie verhogen, meer kwaliteitsvolle boeken aanbieden en leesstimulerende activiteiten opzetten, lopen er als een rode draad doorheen. Leerlingen die minder in contact komen met het Nederlands, krijgen daarbij extra aandacht.

De zes nascholingstrajecten rond begrijpend lezen kaderen in de prioritaire nascholing van de Vlaamse Regering. Het tweejarige traject versterkt schoolteams in hun klaspraktijk én in het schoolbeleid voor begrijpend lezen. Zo'n 130 scholen worden op die manier intensief gecoacht.

SLEUTELS EN AANBEVELINGEN

Richtinggevend voor het project Lezen op School zijn de vijf sleutels voor effectief begrijpend lezen van de Vlaamse Onderwijsraad (p. 9-10) en vijf aanbevelingen van de Taalraad naar aanleiding van de resultaten van PIRLS 2016 en PISA 2018:

- Werk vanuit een urgentiebesef
- Werk met een taal-leesbeleid
- Werk met een effectieve vakdidactiek
- Zet in op leesmotivatie
- Geef formatieve feedback

Om leerlingen beter te leren begrijpend lezen is het belangrijk om met alle thema's en sleutels aan de slag te gaan. Lees meer over de adviezen van de Taalraad op taalunie.org/dossiers/32/begrijpend-lezen-en-leesmotivatie. De resultaten van PIRLS en PISA vind je op onderwijs.vlaanderen.be.

NINA BRONDERS

SCHOOL

SES-leerkracht in GO! basisschool De Puzzel in Mechelen

NAAM PROJECT LEZEN OP SCHOOL

Mechelen Leesstad

COACHENDE ORGANISATIE

Thomas More Mechelen

PARTNERS

o.a. bibliotheek Mechelen en het centrum voor basiseducatie Ligo – regio Mechelen

'De leesscan bevestigde ons aanvoelen'

'We zijn al langer met lezen bezig, omdat we taal de basis van alles vinden. Vier jaar geleden startten we daarom met Kwartiermakers. We zijn kritisch naar ons aanbod gaan kijken, hebben oude boeken weggedaan en startten een schoolbib die intussen al flink is gegroeid. Daarbij hebben we aandacht voor tweetalige boeken, voor verschillende thema's en soorten boeken, voor interculturaliteit. Zo sluiten we aan bij de **leefwereld van onze leerlingen**. Elke middag mag er een andere klas komen lezen. Meestal is het *full house*.'

'Kwartiermakers verbeterde de **leesmotivatie** van de leerlingen. De focus ligt dan niet op het moeten. Door ons nieuwe boekenaanbod en door er zelf enthousiast over te zijn, steken we de leerlingen aan. Elk schooljaar leg ik uit hoe ze een boek vinden dat bij hen past, organiseer ik een boekenrestaurant om hen nieuwe boeken te laten ontdekken. Met verschillende werkvormen moedigen we de interactie tussen leerlingen aan. Ondanks die vooruitgang botsten we toch nog tegen dingen aan. Daarom gaven we ons op voor Mechelen Leesstad.'

ouders zonder leeservaring

'Binnen het project werd er een leesscan afgenomen, die ons aanvoelen qua werkpunten bevestigde. Hoe kunnen we de **ouders meer bewustmaken van het belang van lezen**? Hoe kunnen we zorgen dat leerlingen thuis meer lezen? Gezien onze multiculturele leerlingenpopulatie hebben ook veel ouders weinig leeservaring. Ook **aan de evaluatie van lezen**, en dan niet de technische kant, willen we werken. En wat doen

we met leerlingen die niet tot lezen komen en een kwartier naar hun blad staren? Daar willen we met de hulp van Mechelen Leesstad in groeien.'

'Het project staat nog in de kinderschoenen. We kregen van Thomas More Hogeschool al tips over hoe we onze evaluatie kunnen verbeteren. Ligo, het **centrum voor basis-educatie, helpt ons om ouders te betrekken bij het lezen**. Ze komen hier op school uitleggen waarom lezen belangrijk is, gaan met hen naar de bib, tonen waar ze terechtkunnen voor boeken voor hun kinderen, voor henzelf ... Vanaf volgend jaar willen we misschien proberen om de boeken uit de schoolbib mee naar huis te geven. Veel leerlingen hebben thuis immers geen boeken. Misschien kunnen we het ook uitbreiden naar de ouders. De stap naar de grote bib in het centrum is immers nog groot.'

SCOOR JE SCHOOL MET DE LEESSCAN

Met de leesscan breng je het leesonderwijs op school in kaart. Op basis van de leesscan kun je een leesbeleidsplan opstarten, de voortgang van het leesbeleidsplan evalueren of bijsturen. Dit instrument kwam tot stand vanuit een onderzoeksproject van hogeschool Odisee in samenwerking met AP Hogeschool, Universiteit Gent, Iedereen Leest vzw, Stichting Lezen en de Taalunie. Zolang het onderzoeksproject loopt, kan de leesscan voorlopig enkel ingezet worden in het kader van een professioneel nascholingstraject. Meer informatie vind je via leesscan.be.

ILSE GORIS

SCHOOL

juf in het vierde leerjaar in Bais Chinnuch in Antwerpen

NAAM PROJECT PRIORITAIRE NASCHOLING

Leerkracht Leeskracht

COACHENDE ORGANISATIE

OVSG

PARTNERS

o.a. Hogeschool Utrecht

'DENK! zorgt voor een lijn in onze schoolbrede aanpak'

'Toen ik de info over Leerkracht Leeskracht kreeg, leek me dat ideaal om een lijn in onze schoolbrede leesaanpak te krijgen. Als leerkrachten deden we allemaal ons best, maar de leerlijn en de methode van aanpakken ontbraken. De ervaring leert dat onze leerlingen niet gemakkelijk naar de bib gaan. Onder impuls van de nieuwe aanpak kopen we nu weer meer boeken voor de schoolbib, zodat leerlingen een up-to-date aanbod binnen handbereik hebben.'

KILOMETERLEESLESSEN

'Het project leidt ons op in het DENK!-programma van Thoni Houtveen (Hogeschool Utrecht). Dat is een wetenschappelijk onderbouwde aanpak van begrijpend lezen. Kort uitgelegd gaat het zo: je selecteert een thema waarvoor je met de leerlingen brainstormt en tot drie of vier deelvragen komt. De leerlingen zoeken daar zelf het antwoord op in een ruime selectie boeken. **Nieuwe kennis of antwoorden schrijven ze in een denkschriftje**, vertellen ze aan elkaar, vatten ze samen met sleutelwoorden. En terwijl de klas leest, hou je als leerkracht leesgesprekjes met enkele leerlingen.'

'*Reading to learn* is een ander onderdeel van DENK!. Daarbij selecteer je binnen het gekozen thema een **tekst met een rijke taal, die te moeilijk is** voor je leerlingen. Je leest hem voor, toont welke leesstrategieën je toepast. De leerlingen volgen je voorbeeld en je koppelt weer terug. *Reading to write* voegen we er volgend schooljaar bij. Dan gaan we met de nieuwe woordenschat en sleutelwoorden opnieuw zelf schrijven. Voor de kleuters en het eerste leerjaar staat er dan ook een LIST-bijlesing gepland.'

KOPPELING MET MUZISCHE LESSEN OF WERO

'Intussen heb ik de aanpak al gretig uitgeprobeerd in mijn klas en ik merk dat het aanslaat. Voor het eerste thema opteerde ik om **aan te sluiten bij de muzische lessen en rond kunst te werken**. Onze leerlingen waren daar minder mee vertrouwd. Beeldhouwen en schilderkunst kenden ze wel. Ik verruimde hun blik met musical en fotografie.

Nu staat het thema “Water, vriend of vijand?” op stapel. Daarin onderzoeken we de werking van de haven, hoe je met water elektriciteit opwekt ...’

‘Als trekker vertel ik mijn ‘mislukkingen’, zodat mijn collega’s die niet meer moeten herhalen.’

‘Ik heb de methode ook uitgelegd en getoond aan de collega’s en hun gevraagd een thema uit te werken en er boeken bij te selecteren. Ik laat hen in mijn klas observeren hoe je *Reading to learn* kan aanpakken. **Als trekker vertel ik mijn ‘mislukkingen’, zodat zij die niet meer moeten herhalen.** Dat geeft ze minder frustraties om er toch aan te beginnen.’

MILENA HEYMAN & TRUI DE WAELE

SCHOOL

juffen in Vrije Basisschool Crombeen in Gent

NAAM PROJECT LEZEN OP SCHOOL

Mee(r)lezers in Gent

COACHENDE ORGANISATIE

Onderwijscentrum Gent

PARTNERS

o.a. Arteveldehogeschool, bibliotheek Gent

‘We werken nu veel meer als team’

‘Wat ooit begon met het Cromleesteam dat vooral acties rond de Jeugdboekenmaand, de Poëzie- en Voorleesweek organiseerde, is stilaan aan het uitgroeien tot **een schoolgedragen gegeven**. Daar is de hulp van de externe coach van de Arteveldehogeschool een belangrijke factor in. Zij begeleidt ons via het project Mee(r)lezers in Gent en dwingt ons kernteam om een lijn in al de ideeën te stoppen en prioriteiten te stellen. Van haar expertise maken we ook dankbaar gebruik om het team rond lezen te professionaliseren.’

TO DO & DONE

‘Met een leesscan brachten we onze beginsituatie in kaart. Daar zijn vijf domeinen uitgekomen waar we op inzetten. Die hangen uit op een groot bord, goed zichtbaar voor leerkrachten en leerlingen, en tonen de vooruitgang. Het eerste domein is **Visie, doelen en acties**. Dat behelst het taalbeleidsplan dat we aan het schrijven zijn. We willen echt tot een gedragen, duurzaam iets komen, dat ingebed zit in de schoolcultuur, dat inzet op leesplezier en de transfer naar alle vakken maakt.’

‘We staan al het verst in het domein **Krachtige en motiverende leesomgeving**. Elke collega is in zijn of haar klasbib beginnen te wieden. Dat gebeurt samen met de leerlingen. Zij ordenen de boeken, doen voorstellen voor wat nog ontbreekt en richten de boekenhoek in. Leerkrachten vinden daarvoor inspiratie op een Pinterest-bord dat we samenstelden. We maakten van elke boekenhoek een voor-en-na-foto. Die foto’s hangen we ook op het grote bord. Zo prikkelen we andere klassen om in actie te schieten.’

‘**Leesmonitoring** is allicht het moeilijkste domein. Daar zitten we nog op de wip. We willen dat niet met de natte vinger doen, maar vinden weinig goede Vlaamse dingen. **Effectieve leesdidactiek** hangen we op aan een professionalisering rond de *Vijf sleutels van effectief begrijpend lezen*. Onze coach legt de methode uit aan het kernteam, doet oefeningen met ons en wij koppelen het terug naar het team. Dat is geen gemakkelijke opdracht, maar via teamteaching met de collega’s proberen we hen er vertrouwd mee te maken.’

OOK VOOR KLEUTERS

‘**Voor het domein Breed leesnetwerk** gaan we structureler samenwerken met bibliotheek De Krook. Zo zouden we graag een klas uit de lagere school koppelen aan een kleuterklas, zodat ze samen op bezoek kunnen. Misschien kunnen er ook ouders mee begeleiden. Ouderbetrokkenheid is sowieso een prioriteit voor volgend schooljaar.’

‘Wat we voorheen ook al deden, doen we nu beter.’

‘Waren we vroeger met het Cromleesteam een locomotief die alle acties trok en waarop collega’s zaten te wachten tot er beweging in kwam, dan werken we nu veel meer als team. We spreken een lijn af, zodat het niet meer in elke klas anders is. **Wat we voorheen ook al deden, doen we nu beter.** Zo zijn de kleuters ook betrokken. Zij maakten bijvoorbeeld pictogrammen voor hun boeken.’

5 SLEUTELS VOOR EFFECTIEF BEGRIJPEND LEZEN

Begrijpend lezen is cruciaal om informatie te verwerken en kennis te verwerven. Het is een noodzakelijke competentie om te leren en om succesvol deel te nemen aan onze 21ste-eeuwse gedigitaliseerde samenleving. Hoe kan je je leerlingen daarin helpen groeien? Vijf sleutels voor effectief begrijpend lezen uit de praktijkgids van de Vlaamse Onderwijsraad tonen de weg. Door de vijf sleutels samen in je lessen te integreren, bied je je leerlingen maximaal de kans om vlot en vaardig te leren lezen.

De zeven genomineerde boekenjuffen en -meesters deelden vele tips en voorbeelden die aansluiten bij een of meerdere sleutels. De sleutels staan niet op zich, ze vormen één geheel, als een sleutelbos. De ene sleutel vloeit voort uit de andere en door op elk van de vijf sleutels in te zetten versterken ze elkaar.

1 FUNCTIONALITEIT

Geef je leerlingen uitdagende, betekenisvolle leesopdrachten. Leerlingen lezen met een concreet doel dat aansluit bij hun leefwereld en hun interesses. Zo voelen ze zich gestimuleerd om de betekenis van een tekst te achterhalen.

Christophe De Turck: 'We vertrekken vanuit boeken om de wereld binnen te brengen en koppelen daar altijd zo veel mogelijk leergebieden aan. Zo hebben we ook een eigen bib voor wereldoriëntatie waarin leerlingen op onderzoek kunnen gaan. Een voorbeeld: in de LIST-groep leest een leerling een boek over zeedieren. Hij stelt de vraag: "Zijn er haaien aan de Marokkaanse kust?" Mooie onderzoeksvraag, denken we dan. En wat blijkt? Er zitten kleine haaien, maar die bijten niet.'

2 STRATEGIE-INSTRUCTIE

Toon je leerlingen expliciet welke strategieën ze zelfstandig kunnen inzetten bij (moeilijkere) teksten. Leer hun vragen stellen, tekstinhoud visualiseren, verbanden maken, oog hebben voor structuur en samenvatten. Test hun voorkennis via trefwoorden en laat hen moeilijke passages of woorden onderstrepen. Begeleid je leerlingen ook bij de keuze van een passende strategie. Zo worden leerlingen strategische en actieve lezers. Want niet elke leerling ontdekt die leesstrategieën spontaan zelf.

Christophe De Turck: 'We hebben in het tweede tot zesde leerjaar, in de groep van vloeiend lezen, tutors aangesteld. Het zijn de sterkste leerlingen van de klas, die de leerkracht helpen door moeilijke woorden uit te leggen en denkvragen te stellen. We zorgden voor een leerkracht die die tutors nog extra begeleidt en versterkt.'

3 INTERACTIE

Diepgaande gesprekken over teksten leiden tot een beter tekstbegrip. Zorg ervoor dat je leerlingen met jou in gesprek gaan over een tekst én dat ze er onderling praten. Zo worden de leerlingen uitgedaagd om teksten actief te verwerken. Niet alleen mondelinge interactie, maar ook schrijven en andere creatieve opdrachten dragen bij tot een dieper begrip.

Lies Vandenhende: 'Ik maak vertelafels rond een boek zodat de kleuters nadien het verhaal kunnen naspelen. Soms vertellen de oudsten een verhaal dat ze kennen aan hun jongere klasgenoten. We werken ook met de techniek van vrije teksten 'schrijven'. De kleuters maken dan een illustratie en vertellen er een verhaal bij. Ze stellen hun verhalen ook voor in de klas, soms filmen we dat. We vertellen en tekenen veel en bij oudere kleuters gebeurt het vaak spontaan dat ze plots een woord beginnen te schrijven of een letter van hun naam herkennen. We lezen dan wel niet letterlijk, toch komen boeken veel aan bod.'

4 LEESMOTIVATIE

Leesmotivatie gaat over willen lezen versus moeten lezen. Als leerlingen autonoom gemotiveerd zijn, dan willen ze zelf lezen omdat ze lezen betekenisvol, waardevol of boeiend vinden. Het is geen verplichting, iets wat ze doen om straf te vermijden of uit schuldgevoel. Zorg voor functionele leesopdrachten, lees veel voor, laat je leerlingen zelf teksten kiezen, laat hen succeservaringen opdoen en speel in op hun interesses. Zo werk je continu aan een grotere leesmotivatie van elke leerling.

Isabelle Van Wolvelaar: 'We gaan met de zesdes ook wekelijks bij de kleuters voorlezen. Mijn leerlingen oefenen samen tijdens het kwartieren en gaan dan

voorlezen. Ze maken er verhaaltjes bij, verkleden zich. Ik leer het hun bij het begin van het schooljaar. Ik doe dan voor hoe je je inleeft, welke vragen je kan stellen ... Voor leerlingen die het moeilijk hebben met taal, is dat voorlezen aan de kleuters heel laagdrempelig. Een jongen met dyslexie die niet graag las, vroeg nadien: "Mag ik dat nog eens doen?" De vonk in die ogen zien, dat is mooi.'

Ann Wicke: 'Het leukste om te zien zijn de keuzemomentjes 's morgens. Als ze die boekjes terugleggen en een nieuw kiezen, dan praten ze met elkaar. Vond hun vriend(in) iets leuk? Dan lezen zij het ook.'

5 TRANSFER

Creëer zo veel mogelijk kansen om te lezen, zowel binnen als buiten de school. Op school maken je leerlingen al lezend en met de aangeleerde leesstrategieën de overgang naar andere leergebieden. Continuïteit in de leerlijn draagt bij tot de transfer over de leerjaren heen. Buiten de school helpt een goede samenwerking met de openbare bibliotheek, maar ook met kinderopvang, crèches en speelpleinen. Stimuleer leerlingen en hun ouders om ook thuis (voor) te lezen.

Brecht Van Mullem: 'In de eerste kleuterklas hebben ze een vertelkoffer. Daarin stoppen ze om beurt een boekje uit hun eigen boekenkast thuis. De kleuter vertelt dan zelf over dat boekje. Zo betrekken we ouders en ondersteunen we het belang van lezen.'

Hannes Peiffer: 'Ik doe wel eens een creatieve verwerking op het einde van een leesles: het personage zelf tekenen bijvoorbeeld. De klas vindt tekenen echt het einde. Of bij een boek over verhuizen breng ik een koffer mee waarin ze allemaal tekeningen stoppen van voorwerpen die ze altijd willen bijhouden.'

Katrien Schollaert: 'Ik ben een fan van het creatief schrijven dat een onderdeel van LIST is voor het eerste leerjaar. We schrijven elke dag en vertrekken daarbij vanuit een verhaal. Dat start met inventieve spelling en gaat van boodschappenlijstjes opstellen tot een verhaal afmaken. Anderstalige leerlingen gaan hun grenzen verleggen, omdat ze loskomen van de spelling an sich. Zo is elke schrijfpdracht voor elke leerling een succeservaring.'

MEER LEESKANSSEN BUITEN DE SCHOOL?

In Vlaanderen en Brussel zijn er tal van leesinitiatieven die de transfer van boeken en verhalen naar de thuiscontext willen bevorderen (p. 22-23). De inhoud van een tekst actief verwerken is ook een vorm van transfer. En dat hoeft niet altijd een schrijfpdracht te zijn: laat je creatief inspireren door beeld (p. 36-37), dans en muziek (p. 38-39). Kimberly Baetens vertelt dan weer over haar fijne samenwerking met de lokale bibliotheek (p. 47-48).

HANDVATTEN VOOR DIDACTIEK EN BELEID

De praktijkgids Sleutels voor effectief begrijpend lezen biedt concrete didactische aanpakken die aan de vijf sleutels beantwoorden. Je vindt er stappenplannen en scenario's die je schoolteam kunnen inspireren bij de uitwerking van een krachtige leesdidactiek in de klas (met differentiatie en evaluatie) en van een schoolbreed leesbeleid. Ook heel wat bronnen van rijk tekstmateriaal komen aan bod. De praktijkgids bevat tot slot een samenvatting van de wetenschappelijke onderzoeksresultaten van de literatuurstudie die aan de basis lag van de concrete handvatten.

vlor.be/publicaties

BOEKENTIPS VAN DE JURY

KUNNEN VOGELS NIEZEN?

De bekroonde reeks Wijze Weetjes wil verwonderen, verbeelden en verwoorden. Vertrekkende vanuit een vraag op kindermaat wordt de jonge lezer uitgedaagd met een fantasierijk antwoord, en verrijkt met een wetenschappelijke verklaring, en dat alles met prachtige beelden. En zo ontdek je waarom de drummers van het bos geen hoofdpijn krijgen, welke vogels graag verstoppertje spelen en hoe een ooievaar steeds het zuiden vindt, maar leer je ook hoeveel talen een papegaai spreekt en of een roodborstje echt kan niezen. Ha-ha-tjil!

Kunnen vogels niezen? | Katrijn De Wit Pelckmans | ISBN 9789463832762 | € 15,00
Vanaf 4 jaar

321 SUPERSLIMME DINGEN DIE JE MOET WETEN OVER DIEREN

321 verrassende weetjes over zoogdieren, vogels, vissen, insecten, amfibieën en reptielen. De tekst is leuk en eigentijds geschreven en de illustraties met bijschrift zijn heel erg mooi. Een weetjesboek voor thuis, maar ook voor op school. Er zijn veel kinderen die het liefste korte informatieve tekstjes lezen in plaats van een heel verhaal. De auteur Mathilda Masters weet heel goed hoe je leren met plezier moet combineren.

321 superslimme dingen die je moet weten over dieren | Mathilda Masters | Lannoo
ISBN 9789401451246 | € 20,50 | Vanaf 10 jaar

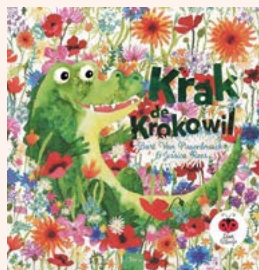

EEN STUKJE VAN DE REGENBOOG

Omdat gedichten ook echt een plekje verdienen in jouw boekenkast, is een verzameling altijd een goed idee. Je kan kiezen hoe je dit boek verkent: gedicht per gedicht, of meteen naar een thema dat jou die dag aanspreekt. Zo staan er gedichten verzameld onder de noemer 'Gedachten en gevoelens', maar ook rond 'Familie'. En wie dacht dat poëzie saai was, die moet maar eens kijken bij het thema 'Straffe verhalen'. Er is voor ieder wat wils. De potloodtekeningen van Sassafras De Bruyn maken het geheel compleet.

Een stukje van de regenboog | Jan Van Coillie | Davidsfonds | ISBN 9789002271243
€ 29,99 | Kinderpoëzie

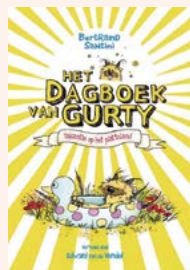
BOEKENTIPS VAN DE UITGEVER

KRAK DE KROKOWIL

Samen op avontuur! Lieve het leerbeestje en haar vriendjes Krak de luie krokodil en Mag de mug nemen de kinderen mee op verkenningstocht. Gaandeweg leren ze via het verhaal en de belevenissen van de dieren hoe ze hun eigen weg kunnen volgen. Een kleurrijk prentenboek voor kinderen vanaf 4 jaar, over willen, niet meer willen ... en toch gelukkig weer wel willen.

Krak de krokowil | Bart Van Puyenbroeck Clavis | ISBN 9789044840889 | € 15,95
Vanaf 4 jaar

HET DAGBOEK VAN GURTY – VAKANTIE OP HET PLATTELAND

Het vrolijke hondje Gurty gaat elke zomer op vakantie naar het platteland. Samen met haar beste maatje Fleur trekt ze erop uit. De twee raken in de grappigste situaties verzeild. Gurty doet je huilen van het lachen. In Frankrijk kreeg auteur Bertrand Santini er de 8-jarigen mee aan het lezen. Zijn toegankelijke schrijfstijl, de korte hoofdstukken en de grappige conversaties maken dit boek een must-have voor in de klas.

Het dagboek van Gurty – vakantie op het platteland | Bertrand Santini | Baeckens Books | ISBN: 9789059249004 | € 13,99
Vanaf 8 jaar

FEEST IN DE TUIN AVI M3, AVI 2

Ik lees en begrijp is een leuke reeks voor beginnende lezers. Elk verhaal wordt verteld met eenvoudige woorden en korte zinnen en is rijk geïllustreerd. Dankzij de inhoudsvragen kunnen leerlingen nagaan of ze de tekst goed hebben begrepen. Zo leren ze stap voor stap vlot lezen, zowel technisch als inhoudelijk. Tekst op leesniveau AVI M3, AVI 2.

Feest in de tuin – AVI M3, AVI 2 | Willemijn van Abeelen | Centrale Uitgeverij Deltas
ISBN: 9789044758443 | € 9,95 | Vanaf 6 jaar

LAUREAAT

Hannes Peiffer

SCHOOL: meester in het tweede leerjaar in Stedelijke Basisschool De Mozaïek in Deurne

FAVORIETE KINDERBOEK:

Pluk van de Petteflet, Annie M.G. Schmidt, Querido

‘LEERLINGEN MOETEN ZICHZELF HERKENNEN IN MIJN BOEKEN’

Het eerste jaar voor de klas. Dat betekent zoeken, proberen, bijsturen. Maar die boekenkast en gezellige boekenhoek? Die moesten vanaf dag 1 in de klas van meester Hannes staan. ‘Dagelijks lezen, vrij lezen, voorlezen: ik vind dat echt het alfa en omega van onderwijs.’

‘Ik heb geen vooropleiding als leerkracht, maar als historicus. Echt een studie vol boeken dus. Via een flexibel traject heb ik dan mijn leerkrachtendiploma gehaald. In het tweede jaar van die opleiding ging ik op deze school halftijds als zorgleerkracht aan de slag. Het was de perfecte manier om me in te werken. Dit schooljaar sta ik in het tweede leerjaar. Er zijn natuurlijk nog veel dingen die ik niet kan, maar ik probeer het zo fijn mogelijk aan te pakken.’

OPLOSSINGEN GENOEG

The sky is the limit. Dat geldt voor mij echt voor boeken. Je moet de leerlingen er zo veel mogelijk proberen te geven. Als dat door praktische problemen niet lukt, zoek ik oplossingen: ik koop zelf boeken, ga naar de bibliotheek, de bibbus komt langs. Ik ga ook wel eens neuzen bij een collega of in de schoolbib die de collega van het zesde leerjaar heeft opgericht. Vooral voor non-fictie doe ik dat, want dat mis ik nog in mijn klasbib.’

‘Ik probeer veel recente boeken mee te brengen. Het schoolbudget is er (nog) niet naar, maar ik koop ze soms zelf. Ik wil ervoor zorgen dat mijn leerlingen zich gerepresenteerd voelen in mijn boekenkeuze en ga dus heel bewust op zoek naar boeken die mijn diverse klas weerspiegelen. En ik probeer zo veel mogelijk leerlingen tevreden te stellen met een grote variatie. Voor de ene is een luisterboek of een boek op een tablet veel toegankelijker dan een klassiek boek. Dan doen we dat. **Technologie is niet altijd onze vijand.**’

VAN ACHTERSTAND NAAR VOORSPRONG

‘Mijn leerlingen lezen elke dag in drie niveaugroepen. Ik inspireer me daarvoor op LIST. Mijn collega in het derde leerjaar volgt die methode ook. In het begin van het schooljaar zaten er door corona niet veel sterke lezers in mijn klas. Door elke dag te oefenen en voor te lezen merk ik een grote vooruitgang. Veel leerlingen hebben ook een **korte aandachtsspanne doordat ze een scherm gewend zijn.** In het begin hadden ze

daarom moeite om hun aandacht bij het lezen of voorlezen te houden. Ook daarom vind ik het belangrijk dat we vaak met boeken bezig zijn.’

‘Leesgesprekjes vind ik nuttiger dan AVI-testen, omdat je duidelijker kan zien waar een leerling struikelt.’

‘We zien hun evolutie in de AVI-testen, maar ik hou ook regelmatig leesgesprekjes. Dan komt een leerling met een zelfgekozen boek naar mij, leest een stukje voor en praten we er even over. Op basis daarvan geef ik een miniquoting: hoe is de vlotheid, de intonatie? Die gesprekken vind ik nuttiger omdat je duidelijker ziet waar een leerling precies struikelt. Voor begrijpend lezen zijn er de methodetoetsen die ik heel erg aanpas of zelf schrijf. Zo was er een toets over “Hoe werkt een sluis?” Ik had opgevangen dat scheepvaart hen interesseerde.’

CREATIEF EN CREATIEVER

‘Als ik een leuk boek heb gevonden, breng ik het mee naar de klas en lees ik er een stukje uit voor. Het staat in de klasbib, zeg ik dan, pak het gerust. Dat werkt altijd. De Jip en Jannekes uit het begin van het schooljaar hangen nu nog met haken en ogen aan elkaar.’

‘Na een leesles volgt wel eens een creatieve verwerking: het personage tekenen bijvoorbeeld. Bij een boek over verhuizen bracht ik een koffer mee waarin ze allemaal tekeningen stopten van voorwerpen die ze altijd wilden bijhouden. Ik heb ook al **wat gekkere dingen** geprobeerd. Vorig jaar lazen we op klassieke muziek. Dit jaar heb ik *lectio divina*-lezen uitgeprobeerd. Denk aan het reciteren van mantra’s zoals in de boedhistische filosofie. Als je een gedicht op die manier leest en herleest, terwijl de leerlingen door de klas marcheren, blijven de woorden hangen in hun hoofd. Ze voelen echt het ritme.’

SPELBREKER CORONA

'Dit schooljaar stond er een poëzieproject rond Gedichtendag met Maud Vanhauwaert op stapel. Ik heb haar gewoon aangeschreven en ze was meteen enthousiast. We zouden alle klassen een stukje van een gedicht laten bedenken en een schilder dan het eindresultaat op de ramen aan de straatkant laten aanbrengen. Door corona is dat helaas in het water gevallen.'

'Hanne Luyten, de auteur van *Het huis met de gele deuren*, zou ook naar de klas komen. In dat boek speelt een **groot gezin met twee mama's de hoofdrol**. Dat thema ligt me na aan het hart. Ik heb zelf een echtgenoot en wil dat zo bespreekbaar mogelijk maken bij de leerlingen. Ook dat zal niet voor dit jaar zijn. Net zoals de schepen van Onderwijs, die op onze school ging komen voorlezen tijdens de Voorleesweek. Maar de contacten zijn gelegd. Het komt er nog wel van.'

STERK INZETTEN OP THUIS

'Ik vind een open communicatie met de ouders heel belangrijk en stop er veel tijd in. Zij kennen hun kind het best en dat moet je benutten, vind ik. In het begin van het schooljaar vroeg ik aan de ouders of ze boeken in huis hadden, hoe ze thuis met lezen bezig zijn ... Leerlingen van wie ik weet dat ze thuis geen boeken hebben, mogen een boek uit de klasbib kiezen en meenemen. En elke week zit er in de huiswerkbundel een leestekst die ik zelf verzin omdat ik **de typische AVI-tekstjes te pover van woordenschat vind**. Deze leerlingen hebben echt een rijke taal nodig, want alleen hier krijgen ze die voorgeschoteld. Verder maak ik elke twee à drie weken een klaskrant. Daar stop ik dan weer een leuk spelletje in om hun taal te stimuleren. Het kost energie, ja, maar het werkt heel goed en ik krijg fijne feedback van ouders.'

'Ik droom van een school met overal boekenkasten en leesplekjes. Ik geloof dat als je leerlingen de opportuniteit geeft om te lezen, ze dat ook effectief doen.'

SPEERPUNT VAN HET NIEUWE SCHOOLBELEID

'Sinds dit schooljaar hebben we hier op school een leesteam. We doen allerlei acties en lichten het boekenaanbod door. We hebben een tuinhuis gekocht voor op de speelplaats, zodat leerlingen ook daar kunnen lezen, en we zijn een leesbeleidsplan aan het schrijven. LIST, monitoring, aankoopbeleid: het wordt allemaal uitgezet, met als speerpunten dagelijks lezen,

vrij lezen, lezen wanneer je kan. Ik vind dat echt wel de kern van hoe taal in elkaar zit. Leerlingen die niet goed kunnen lezen, kunnen ook niet goed schrijven, denk ik. Hoe meer woorden je leest, hoe juister je gaat schrijven. Maar dat staat dus nog in de steigers. Er was niks. Dat geeft ons nu wel de **kans om er echt ons ding van te maken**. Ik droom van een school met overal boekenkasten en leesplekjes. Ik geloof dat als je leerlingen de opportuniteit geeft om te lezen, ze dat ook effectief doen.'

IN DE BOEKENKAST VAN MEESTER HANNES

LESTIPS VAN HANNES

BOEKIES

'Sommige leerlingen moet je op een andere manier motiveren om te lezen, met een tablet bijvoorbeeld. Tijdens mijn stage had ik een Boekies-abonnement. Dat is een app met een digitale bibliotheek. Er zat toen in mijn klas iemand die totaal niet met lezen bezig was. Tot ik haar een tablet gaf met een boek op.'

boekies.be

SPINZI

'Dat het boekenaanbod mijn klaspubliek weerspiegelt, vind ik belangrijk. Inspiratie op dat vlak vind ik bij Spinzi. Hun website en Instagrampagina zijn een echte aanrader.'

spinzi.nl

poëzie
ster

DOE MEE MET DE POËZISTERREN 2022

Wil je op een laagdrempelige en eenvoudige manier met kinderroëzie aan de slag? Dan zijn de Gouden Poëziemedaille en de Poëzisterren iets voor jou. Ze geven bijzondere kinderroëzie een prominente plaats op school.

Een vakjury bekroont om de twee jaar de beste Nederlandstalige kinderroëziebundel met de Gouden Poëziemedaille. De Poëzisterren zijn een publieksprijs, waarbij leerlingen uit de kleuter- en lagere school per graad hun favoriete gedicht kiezen. In 2020 stemden maar liefst 11 000 jonge lezers mee. Bij elk gedicht worden ook lestips uitgewerkt. Schrijf jij je klas mee in?

cultuurkuur.be/kinderpoëzie

Ga gratis met De Lijn op stap met dynamoOPWEG

Elke week met je klas naar de bibliotheek? Een theaterbezoek voor de les Mondiale Vorming? Gaan kijken naar het verleden in een museum? Met dynamoOPWEG kan elke school gratis met De Lijn naar culturele bestemmingen. Met maximum 30 personen per rit en volgens de bestaande dienstregeling.

HIER WORDT MET PLEZIER GELEZEN!

10 TIPS VOOR EEN INSPIRERENDE LEESOMGEVING OP JOUW SCHOOL

- 1** Investeer als directie in leesvriendelijke en toegankelijke **leesplekken**, in de school en in de klas. Hoe zichtbaarder en aantrekkelijker, hoe meer leerlingen goesting in lezen zullen hebben. **Betrek leerlingen** bij de inrichting, zodat het ook 'hun plek' wordt.
- 2** Maak met het hele schoolteam voldoende **tijd en ruimte voor leesplezier** in het dagritme. Durf te kiezen voor vaste 'ingeroosterde' leesmomenten waarop leerlingen vrij kunnen lezen of voorgelezen worden. Begin ermee in de kleuterklas en ga er de hele lagerschooltijd mee door. Leesroutines stimuleren de leesattitude van leerlingen en bieden rust en structuur.
- 3** Zorg voor een **divers, aantrekkelijk en hedendaags leesaanbod**. Fictie, kranten, strips, meertalige boeken, prentenboeken, poëzie- en verhalenbundels, informatieve boeken, tijdschriften en waarom ook geen e-boeken, interactieve prentenboeken en andere leesapps? Verleid leerlingen tot lezen door in te spelen op hun leesvoorkeuren.
- 4** Begeleid en vorm **leerkrachten in hun rol als leescoach**, geef ruimte aan opleiding en nascholing.
- 5** Stimuleer leerkrachten om **actief en enthousiasmerend te werken rond het aanbod**. Voorlezen, vrijlezen, tutorlezen, boekdating, samenlezen, ontmoetingen met auteurs, bibliotheekbezoeken, deelnemen aan leesbevorderingscampagnes, Jeugdboekenmaand, Voorleesweek, Poëzieweek... De mogelijkheden om gevarieerd rond lezen te werken zijn oneindig.
- 6** **Begeleid leerlingen** in hun leeservaring, differentieer en ondersteun hen in functie van hun leesmotivatie, interesse en genrevoorkeuren. Laat leerlingen luisteren naar de leesvoorkeuren van leeftijdsgenoten, dat werkt stimulerend. Ook een lezende leerkracht werkt aanstekelijk.
- 7** Maak leerlingen **keuzevaardig** en leer hun kiezen uit het brede aanbod. Reik hun instrumenten aan zoals boekenzoeker.be en help hen het boek te kiezen dat het best bij hen past.
- 8** Laat de leerlingen zowel individueel als in groep lezen en praat ook over wat ze hebben gelezen en hoe ze het verhaal hebben beleefd. Maak **tijd voor discussie en leesverwerking**, en dat hoeft niet altijd een boekbespreking te zijn.
- 9** **Werk samen** met de lokale bibliotheek en boekhandelaar of andere organisaties in de buurt van de school. Kijk op cultuurkuur.be, zoek een geschikte partner om een leesproject uit te werken en dien je dynamoPROJECT in.
- 10** Investeer in **ouderbetrokkenheid** en maak het leesbeleid op school zichtbaar bij ouders. Ouders of grootouders kunnen komen voorlezen. Stimuleer ook het lezen buiten schooltijd.

LEERLINGEN EN BOEKEN: ZO OVERBRUG JE DE AFSTAND

Sommige leerlingen verslinden het ene boek na het andere. Bij andere leerlingen is de liefde voor lezen minder groot, lijkt de afstand soms onoverbrugbaar. Hoe krijg je moeilijkere lezers en boeken dan toch samen? Laat je inspireren door de tips en ervaringen van de boekenjuffen en boekenmeesters in dit magazine en verneem hoe zij de afstand verkleinen.

1 DE PASSIE VAN JE LEERLING

Vind de passie van je leerlingen: wat doet hun hart sneller slaan? Haalt Robin thuis computers uiteten? Is Sofya een echte sportieveling? Of is geen wit blad veilig voor Hakims potloden? Vertrek vanuit die interesse en hun leefwereld om je leerlingen het geknipte boek aan te bieden. Een leerling die geïnteresseerd is in geschiedenis, kan je blij maken met een historische roman gebaseerd op gedegen onderzoek. Of verras je gamers met boeken waarin games een hoofdrol spelen. Ook boekenmeester Christophe De Turck en zijn collega's gaan uit van wat hun leerlingen willen lezen: 'Nu zijn ze nogal into Minecraft. En voilà, hier liggen tien nieuwe boeken over Minecraft. **Alles wat helpt om ze aan het lezen te krijgen, installeren we.**'

2 TECHNOLOGIE ALS HULP

Hannes Peiffer merkt hoe leerlingen soms kampen met een korte aandachtsspanne doordat ze een scherm gewend zijn. Anderzijds kunnen schermen juist helpen om de stap naar lezen te verkleinen. Tijdens zijn stage had hij een abonnement op Bookies, een app met een digitale bibliotheek. Dat werkte bij een leerling die helemaal niet met lezen bezig was: Hannes gaf haar een tablet en ze was vertrokken ... 'Ik probeer zoveel moge-

lijk leerlingen aan te spreken met een grote variatie. Voor de ene is een luisterboek of een boek op een tablet veel toegankelijker dan een klassiek boek. **Technologie is niet altijd onze vijand.**'

3 STAP VOOR STAP

Maak gebruik van opstapjes en tussenstappen om je leerlingen te inspireren en te prikkelen: geleidelijk aan te werk gaan helpt. Zo maakt Ann Wicke tijdens het schooljaar tijdelijk gebruik van de Boekenkaart als extrinsieke motivatie. Haar leerlingen kiezen zelf hun boeken en als ze er tien gelezen hebben, krijgen ze een beloning. 'De Boekenkaart motiveert veel leerlingen, ook de moeizame lezers. Een beloning verdienen kan ook als je een dun boek uitlas. Vanaf de krokusvakantie bouw ik het af. **Het lezen zelf moet de beloning worden.**'

Katrien Schollaert erkent het belang van populaire series als Geronimo Stilton, Dolfe Weerwolfje en Vos en Haas. Voor leerlingen kunnen ze een opstap zijn naar een nieuwe boekenwereld: 'Met deze boeken kan je leerlingen echt warm laten lopen voor lezen, om dan samen op zoek te gaan naar andere boeken en hen van andere genres te overtuigen.'

WORD EEN MODEL VOOR JE LEESREBEL

'Als leerkracht ben je bij uitstek een voorbeeld en een motiverend rolmodel voor je leerlingen. Toon jezelf dus als een enthousiaste lezer en lees mee als zij aan het lezen zijn. Zet boeken, verhalen en gedichten in de kijker en lees veel en vaak voor, ook voor de oudere groepen. Deel je leestips en praat met je leerlingen over wat ze gelezen hebben. Hoe zou jij een tekst of leesopdracht aanpakken? Verwoord het hardop. Zo ben je niet alleen een motiverende leerkracht, maar ook een sterke leeskracht.'

Iris Vansteelandt

Lerarenopleider en onderzoeker (AP Hogeschool), verbonden aan de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren (UGent), jurylid Beste Boekenjuf/meester

BOEKENTIPS VAN DE JURY

GOZERT

In Gozert confronteert de schrijver ons met speelse vragen over wat gek en normaal is en gaat hij voorbij aan labeltjes. Schitterende illustraties ondersteunen het verhaal. Hoofdpersoon Ties heeft een probleem, hij heeft een denkbeeldig vriendje 'Gozert' waarmee hij de vreemdste avonturen beleeft. Ties' ouders willen dat Gozert verdwijnt en nemen een ingrijpende beslissing. Een originele plotwending zorgt voor een onverwacht einde dat iedereen aan het denken zet.

Gozert | Pieter Koolwijk | Lemniscaat
ISBN 9789047710370 | € 15,99 | Vanaf 10 jaar

SAMEN ZIJN WE THUIS

Wat maakt thuis echt thuis? Het is veel meer dan alleen maar een huis, een raam, een deur, een kleed. De mensen van wie je houdt, maken van een huis een thuis. Een poëtisch prentenboek met warme, stoere beelden dat een gevoel van geborgenheid beklemtoont, onafhankelijk van de materiële zaken.

Samen zijn we thuis | Stephanie Parsley Ledyard | Gottmer | ISBN 9789025773427
€ 14,99 | Vanaf 4 jaar

DE KINDERVLEESFABRIEK

Dit is een fabriek, maar niet zomaar een fabriek. Hierheen gaan alle kinderen die hun bordje niet leegeten. Zo ook Korneel-ik-eet-niet-veel. Het hele boek is in een aanstekelijke rijmvorm geschreven, waardoor het heel wat vaart heeft. Vertel aan de klas wat de fabriek maakt van de oren van die kindertjes. Bedenk een machine die in de fabriek zou passen en verklank ze met wegwerpmateriaal of gewoon met je stem. Een topper die dan ook nog eens prachtig geïllustreerd is.

De kindervleesfabriek | Ruth Verstraeten Davidsfonds | ISBN 9789059088870 | € 16,99
Vanaf 7 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVER

BILLIE EN ZIJN GENEN

Het hoofdpersonage Billie neemt je mee in de wonderse wereld van de genetica – geneti-wadde? De studie van onze genen. Genen zijn héél kleine deeltjes van je lichaam die ervoor zorgen dat jij eruitziet zoals je eruitziet en dat je lichaam doet wat het moet doen. Of je blauwe of bruine ogen hebt? Of je een wipneus hebt? Van chocolade houdt? *You guessed it* – lang leve je genen. Stefan Boonen & Melvin brengen met de hulp van wetenschappers van het UZ Leuven een knotsgekke, behapbare en kindvriendelijke introductie tot genetica (*Billies genes*, zo je wil).

Billie en zijn genen | Stefan Boonen Pelckmans | ISBN 9789463832694 | € 17,50
Vanaf 9 jaar

GIFALARM

Wat hebben bacteriën met vergif te maken en is plastic echt zo giftig? Hoe kun je zien of een paddenstoel giftig is? Wat doet een toxicoloog? Met boeiende quizvragen en een proefje om zelf plastic te maken. Evelien De Vlioger bundelde de interessantste vragen over vergif en Sebastiaan Van Doninck zorgde voor kleurrijke illustraties. In samenwerking met professor toxicologie Jan Tytgat.

Gifalarm | Jan Tytgat, Evelien de Vlioger Lannoo | ISBN: 9789401471688 | € 14,99 | Vanaf 6 jaar

PAARD EN DE RODDELKIPPEN

Na zijn pensioen ontdekt Paard dat hij een bijzonder talent heeft: hij kan prachtige portretten maken. Maar een kip is allesbehalve blij met hoe Paard haar tekent. Zij zegt lelijke dingen over Paard. En de andere dieren nemen dat over. Paard weet zich geen raad en vertrekt. Vindt hij een plek waar hij veilig zichzelf kan zijn? Een prachtig geïllustreerd verhaal over het effect van geroddel, maar ook over vriendschap en de kracht van woorden.

Paard en de roddelkippen | Brigitte Minne De Eenhoorn | ISBN:9789462915510 | € 17,50
Vanaf 5 jaar

LAUREAAT

Ann Wicke

SCHOOL: juf in het tweede leerjaar in Vrije Basisschool 't Hinkelpad in Petegem-aan-de-Schelde

FAVORIETE KINDERBOEK:
Minoes, Annie M.G. Schmidt, *Querido*

‘HET MOOISTE AAN VOORLEZEN? SAMEN LACHEN, ONTROERD OF BANG ZIJN’

Een lezer *pur sang*? Nee, dat is ze niet. Wel een voorlezer. In hart en nieren. Daarom herkent juf Ann zich ook in Haas uit de boeken van Vos en Haas. ‘Die houdt ook veel van boeken en is soms een beetje een wijsneus die aan de anderen vertelt wat er moet gebeuren.’

‘Een leerling uit mijn tweede leerjaar zei eens: “Ik hoop dat je niet snel doodgaat, juf, maar als het gebeurt, zorg ik ervoor dat er heel veel boeken op je graf liggen.” Het toont hoe boeken altijd mijn dada zijn geweest. Ze hebben een centrale plek in mijn opdracht en klas. **Ik ben heel kieskeurig op de boeken die in de leeshoek staan.** Ze moeten de fantasie prikkelen met een aantrekkelijke vormgeving, mooie illustraties en een uitdagende woordenschat.’

‘Extrinsieke motivatie zet ik in om leerlingen te leren dat een boek lezen soms doorbijten is.’

‘Ik zorg voor variatie en laat alle teksttypes aan bod komen. Meestal zet ik rond het taaltheema boeken in de kijker. Het aanbod in onze leeshoek bestaat uit een combinatie van boeken van de school, van mezelf en van de bib. Dat loopt allemaal in elkaar over. Ik koop veel zelf. Mijn kinderen zijn 4, 8 en 11. De beste manier om te weten of een verhaal gaat werken, is het bij hen uittesten. En we hebben het geluk dat de plaatselijke bib op wandelafstand ligt. Met de klas of de graad gaan we er minstens een keer per maand naartoe. Dit weekend zullen ze ook allemaal met hun mama of papa een bezoek brengen. Het

is immers het huiswerk. We testen deze maand ook het idee van bakken vol bibboeken op de speelplaats uit. Tijdens regen-vrije pauzes zitten er nu altijd wel enkele leerlingen te lezen.’

VOORLEESMOMENT ALS BELONING

‘In het begin van het tweede leerjaar wil ik de leerlingen echt motiveren om boeken te lezen. Dat doe ik met een Boekenkaart. De leerlingen kiezen daarvoor een boek uit dat past bij hun niveau of interesse. **Ik zal van een gekozen boek nooit zeggen: “Dat mag niet.”** Ze nemen het mee naar huis, lezen het, en papa of mama zet dan een handtekening op de kaart als het uit is. Hebben ze er tien gelezen, dan krijgen ze een beloning zoals een voorleesmoment, even buiten spelen of een filmpje van Vos en Haas kijken. Ik vraag dan ook naar hun favoriet, laat hen erover vertellen en maak een portretfoto van hen met dat boek. Die hang ik in de gang. Die extrinsieke motivatie zet ik in om hun te leren dat een boek lezen soms doorbijten is. Je moet soms over een moeilijk punt om nadien voldoening te voelen.’

‘De Boekenkaart motiveert veel leerlingen, ook de moeizamere lezers. Een beloning verdienen kan ook als je een dun boek uitlas. Vanaf de krokusvakantie bouw ik het af. **Het lezen zelf moet de beloning worden.** Het leukste om te zien daarbij zijn die keuzemomentjes ’s morgens. Als ze die boekjes terugleggen en een nieuw kiezen, dan praten ze met elkaar. Vond hun vriend(in) iets leuk? Dan lezen zij het ook. Het is -naast voorlezen en stoppen wanneer het leuk wordt- de beste boekpromotie die je kan hebben. Ik probeer ook zo vaak mogelijk de link met de illustrator en de auteur te leggen. Al die mensen hebben het grote werk al voor mij gedaan. Ik ben dankbaar dat ik alleen nog maar hoeft voor te lezen.’

‘Al die auteurs en illustratoren hebben het grote werk al gedaan. Ik ben dankbaar dat ik alleen nog maar hoeft voor te lezen.’

'Wat ik nog doe om boeken te promoten? Tijdens carnaval verkleed ik me als een boekpersonage. Ik ga aan de slag met de kamishibai, met een boekendans, auteurslezingen, theaterlezen, samenlezen, tutorlezen ... Wat ook werkt, is de link met televisieprogramma's leggen. *De regels van Floor* is bijvoorbeeld een grappige Ketnet-serie, die gebaseerd is op de gelijknamige boeken van Marjon Hoffman. Vos en Haas hebben ook leuke animatiefilmpjes, die zopas een Ensor wonnen. Weer een reden om feest te vieren in de klas!

DEURTJES OPENBLAZEN

'Ik heb net de opleiding tot leescoach afgerond en sinds dit jaar hebben we een werkgroep lezen. Daar zit ik in, samen met de juf van het eerste. Ik ben dus een beetje een aanstoker, ja, maar niet bewust. De opleiding tot leescoach maakte me **zo enthousiast dat ik er niet over kon zwijgen.**'

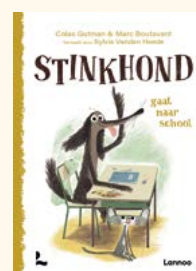
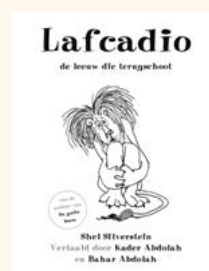
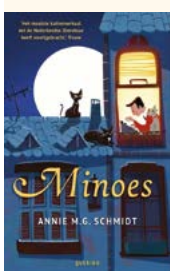
'Onze schoolvisie staat nog in de kinderschoenen. Dit schooljaar focussen we op leesplezier en zijn we vanuit de ver-

kenning van de nieuwe taalhandleiding vertrokken: in welke lessen komt leesplezier of leespromotie aan bod? Vanuit de leescoach-opleiding heb ik dat ook voor de andere handelingen onderzocht. "Heb je die les gedaan?", vraag ik dan aan collega's om hen subtiel aan te sporen. Maar ik zag ook een stapel zelfgemaakte leeskoesterboekjes aan de kopieermachine liggen. Prachtige bundels waarin een juf de leerlingen een blaadje laat invullen bij elk uitgelezen boek. Je merkt dus dat iedereen wel zijn best doet.'

'We maakten ook een lijst met mogelijke boekpromotie-activiteiten. Tijdens de personeelsvergadering lichten we er altijd enkele uit. Zo waren we eens gestart met *De jongen, de mol, de vos en het paard*. De directie heeft het voor iedereen aangekocht als cadeautje in plaats van de nieuwjaarsreceptie die niet kon plaatsvinden. En met de Poëzieweek kregen we de opdracht om een versje te schrijven voor een collega zonder dat die wist van wie het kwam. De nieuwe wind begint dus stilaan deurtjes open te blazen.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF ANN

ZO BETREK JE DE OUDERS VAN JE LEERLINGEN ... CORONA OF NIET!

Padlet

'We hadden Padlet uitgetest tijdens de lockdown. Het is een soort digitaal prikbord of schoolkrantje waaraan leerkrachten, ouders en leerlingen heel eenvoudig foto's, info of links kunnen toevoegen. Toen zetten we er nieuwtjes voor de klas op en deelden leerlingen foto's van zichzelf. Nu doen we het opnieuw, speciaal voor de Jeugdboekenmaand, om het lezen te promoten.

Zo zien collega's én ouders de vooruitgang van ons leesproject. Ze kunnen binnen gluren in de klas en krijgen veel info. Misschien breien we er nog een staartje aan met voor elke klas een leespadlet waarop we blijvend boeken promoten.'

nl.padlet.com

Het leespad

Tijdens de coronacrisis maakte ik het leespad. Dat was een leeswandeling die helemaal rond Zelda de piraat draaide. Op verschillende plekken in het dorp toonden we kamishibai-plateaus van de bib, met de tekst erbij en de verwijzing naar de volgende plek. Zo konden leerlingen met hun ouders een wandeling maken. Postten ze een foto op Facebook, dan konden ze het boek winnen.'

Boekenzoeker

'Als ouders vragen wat ze kunnen kopen als klasgeschenk bij een verjaardag, zeg ik: "Kijk eens samen op Boekenzoeker en kies iets uit."

boekenzoeker.be

LESTIPS VAN ANN

DAAG JE COLLEGA'S UIT

'We hebben de collega's deze vijf uitdagingen voorgeschoteld tijdens de Jeugdboekenmaand:

- 1 Maak een leeshoek in je klas. Als je al eentje hebt, maak de hoek dan extra feestelijk.
- 2 Label je boeken volgens genre.
- 3 In welk thema heb je nog geen boek in de klasbibliotheek? Zoek samen met je leerlingen op Boekenzoeker een geschikt boek. Als ze voor de 5 uitdagingen slagen, krijgen ze het cadeau.
- 4 Maak een creatieve opdracht bij een boek dat je leerlingen (her)ontdekken in de boekenhoek.

- 5 Plaats foto's van wat je in de klas doet op Padlet, zodat ook de ouders het kunnen zien.'

EEN DYNAMOPROJECT

'We hebben plannen met de mezzanine in de eetzaal. Die komt uit een wijkafdeling die de deuren moest sluiten. Het wordt onze schoolleeshoek. We zullen er tijdens de vrije momenten gaan lezen en tijdens de pauze. Ik zal een dossier voor een dynamoPROJECT bij Cultuurkuur indienen om samen met een illustrator en een klas die mezzanine te bekleden en te beschilderen.'

cultuurkuur.be/subsidies

LEESBINGO ALS KERSTKAART

'Voor de kerstvakantie had ik in Canva een leesbingo gemaakt, die nadien als kerstkaart aan alle leerlingen werd uitgedeeld. Ik ontdekte toen een leuke website met alleen maar illustraties van leerlingen of volwassenen die tussen de boeken zitten.'

bibliolectors.tumblr.com

EEN GROEIBOEK

'Elke leerling hier op school heeft een groeiboek. Daarin schrijven we elk jaar hoe groot de leerlingen zijn, hoe ver ze springen ... Nu willen we daar ook een luik lezen aan toevoegen zoals "Wat is het leukste verhaal dat je dit jaar hebt ontdekt?'"

Cultuur in de klas en in elke les, hoe pak je het aan?

Wil je **cultuur** een plaats geven in de klas of op school? Ben je nog op zoek naar een leidraad om de visie op **cultuur** in het onderwijs scherp te krijgen?

Vind het op cultuurindespiegel.be

DE FAVORIETE LEESPLEK VAN NAOMI KERKHOVE

Tussen de bomen en bij het ritselen van de bladeren. Dat is de plek waar maker-tekenaar Naomi Kerkhove als kind verliefd werd op boeken. Het is ook die plek die een hoofdrol speelt op de cover die ze speciaal voor dit magazine ontwierp.

Naomi bouwt en tekent fantasiewerelden. Vaak live, met en voor een publiek dus. 'Ik probeer heel dicht bij de mensen en bij de realiteit te blijven. Daar vind ik mijn inspiratie. Vaak zit er een rauwheid in mijn creaties en kies ik voor trieste of humoristische onderwerpen waar mensen gemakkelijk aan voorbijgaan.'

DE BORDUURVOET ALS POTLOOD

Naomi tekent vooral met de naaimachine: 'De borduurvoet is mijn potlood of penseel. Met wit textiel en zwarte draad bouw ik nieuwe werelden. Ook in 3D. De snelheid van de naaimachine dwingt me om onmiddellijk te kiezen: ga ik links of rechts? Van daaruit is mijn techniek, mijn stijl ontwikkeld.' Er was ook dat diepe verlangen dat mensen en kinderen haar werken konden aanraken. In haar genaaide installaties mogen ze op ontdekking gaan, met licht spelen en van alles laten bewegen. 'Het zijn plekken waar verhalen zich vanzelf ontspinnen.'

DE SUPERKRACHT VAN EEN LIJN OF KLEUR

Toch tekent ze even graag op papier. Het boek *Paard en de Roddelkappen* van Brigitte Minne betekent haar debuut als illustrator. Ze werkt er ook voor het eerst in kleur. 'Het boek toont kinderen dat je jezelf altijd wel op een of andere manier kan terugvinden, ook al lijkt een situatie triest of uitzichtloos.' Doordat het verhaal moeilijke onderwerpen niet verbloemt, kan het de jonge lezer nieuwe inzichten geven. 'Boeken wakkerden zo ook mijn inventiviteit aan, toonden me hoe ik problemen kon aanpakken. Het is niet omdat je op rauwe dingen botst, dat de lelijkheid blijft hangen. Integendeel, de kracht van een lijn of van een kleur zorgt dan net voor een warm deken.'

Naomi Kerkhove en Brigitte Minne in je klas?

Dat kan! Samen geven ze auteurslezingen in de klas. Brigitte vult het tekstuele in, Naomi zal vooral tekenen met de leerlingen. Twee luiken die elkaar mooi aanvullen en voor een vonk bij het jonge publiek zullen zorgen.

Via auteurslezingen.be kan je hen en andere auteurs en illustratoren uitnodigen. Je kan er bovendien een subsidie van 100 euro voor aanvragen. Wil je een langer traject met een kunstenaar uitwerken? Dien dan een dynamo-PROJECT in via cultuurkuur.be/subsidies en ontvang tot 2000 euro.

LEESPLEZIER AAN HUIS EN NA SCHOOL

Ouders betrekken en stimuleren om ook thuis (voor) te lezen. Hoe doe je dat? In Vlaanderen en Brussel zijn er tal van drempelverlagende leesinitiatieven die de transfer van boeken en verhalen naar de thuiscontext willen bevorderen. Zo krijgen leerlingen ook buiten de school meer leeskansen. Maak kennis met de Brusselse Boekenbende.

De Boekenbende is een leesbevorderingsproject van de Brusselse bibliotheken en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, dat zich richt tot 5- en 6-jarige kinderen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gedurende minstens vijf opeenvolgende weken ontdekken deze kinderen en hun ouders het plezier van verhalen, liedjes en rijmpjes, prentenboeken, weetboeken en nog veel meer. Door de komst van een voorlezer, speciaal voor hen. Een ervaring die de kinderen en hun ouders én de voorlezers niet snel vergeten.

BOEKENBENDE AAN HUIS

De Boekenbende aan Huis is een 'voorlees-op-maat-project' waarbij een voorlezer vijf of tien weken na elkaar boeken en verhalen thuis voorleest aan kinderen uit de derde kleuterklas. Dat is de kracht van het project: verhalen en leesplezier brengen tot bij de gezinnen, in hun vertrouwde thuiscontext. Het uitgangspunt is dat verhalen onlosmakelijk deel uitmaken van de ontwikkeling van jonge kinderen. Verhalen prikkelen de fantasie van de kinderen, zorgen voor intieme momenten samen met de verteller, stimuleren het taalgevoel van de kinderen, openen de blik van de kinderen op de wereld. Omdat alle kinderen recht hebben op verhalen, probeert de Boekenbende net die kinderen te bereiken die thuis minder gemakkelijk in contact komen met verhalen en boeken.

Het project wil ouders inspireren en aanmoedigen om ook zelf verhalen te vertellen. Want vaak beseffen ze niet hoezeer hun kinderen plezier beleven aan verhalen, aan gedichtjes en liedjes, aan samen in een boek bladeren. De voorlezers en de deel-

nemende gezinnen bezoeken ook altijd een van de Brusselse bibliotheken. Voor veel ouders is het een eerste kennismaking met een plek waar ze een schat aan verhalen, sprookjes, liedjes en gedichten in veel verschillende talen vinden.

De Boekenbende aan Huis is een typisch netwerkproject: een hecht samenwerkingsverband tussen openbare bibliotheken, basisscholen en instellingen hoger onderwijs. De juffen en meesters van de kleuters zijn belangrijke partners: zij spreken gezinnen aan, bieden ondersteuning, helpen mee eventuele problemen oplossen en houden gesprekjes met de kinderen over hun ervaringen. Elk jaar nemen gemiddeld meer dan 250 voorlezers deel, vooral studenten uit verschillende Brusselse hogescholen en universiteiten. Ze gaan binnen hun stage of als vrijwilliger thuis bij de kinderen langs.

BOEKENBENDE OP SCHOOL

De Boekenbende op School is de schoolvariant van de Boekenbende aan Huis: leerlingen uit de hogere jaren van het middelbaar onderwijs vertellen verhalen aan leerlingen uit de derde kleuterklas en het eerste leerjaar, tijdens of na school.

De centrale doelstelling blijft dezelfde: verhalen en boekenplezier brengen bij kinderen die thuis weinig of niet met verhalen en boeken in contact komen. Maar ditmaal niet door aan huis voor te lezen, maar op de basisschool.

Voor de deelnemende kinderen is het een heel bijzondere beleving: een voorlezer die speciaal voor hem of haar naar de

DIGITALE BOEKENBENDE

Door corona maakten de huisbezoeken plaats voor digitale voorleesmomenten. Met wat technische ondersteuning hier en daar konden die toch doorgaan. De slotsessie in de bibliotheek werd een stoepbezoek door de voorlezer, mét een boekenpresentje.

Stijn Callewaert (Vlaamse Gemeenschapscommissie): 'Eigenlijk hebben we geen enkel traject moeten stoppen. Alle Boekenbendes zijn digitaal gegaan. Een belangrijke test voor ons: we zijn nauwelijks gezinnen "kwijtgespeeld" door technische problemen en hebben heel veel goodwill gevoeld bij alle betrokkenen. Ze vonden het ongelooflijk dat de Boekenbende toch kon

doorgaan. Al was het natuurlijk niet evident: voorlezen via de smartphone zorgt niet meteen voor geweldige vibes ...'

'Ook na corona willen we experimenteren met een aantal digitale sessies naast de vijf of tien fysieke voorleesmomenten: korte momentjes die de band tussen voorlezer en gezin kunnen versterken, waarbij de voorlezer kan terugkomen op een verhaal of net vooruitblikken naar het volgende moment. Belangrijk is ook dat de voorlezer via digitale weg iets meer van zichzelf moet prijsgeven: je eigen kamer of woning komt mee in beeld en dat schept een band ...'

brusselsebibliotheken.bibliotheek.be/boekenbende

school komt om verhalen te lezen en spelletjes te spelen. Ook al speelt het voorlezen zich niet bij de gezinnen thuis af, toch ontstaat er een fijne band tussen de voorlezers en de ouders: ze waarderen het enorm dat jonge mensen boeken en verhalen komen vertellen voor hun kind.

Aan de Boekenbende op School is ook altijd een bibliotheekbezoek gekoppeld. Zo krijgen de ouders van de voorgelezen kinderen de kans om kennis te maken met de bibliotheek en er nadien zelf langs te gaan met hun kind(eren).

'De juffen en meesters van de kleuters zijn belangrijke partners: zij spreken gezinnen aan en bieden ondersteuning.'

NOG MEER VOORLEZEN AAN HUIS

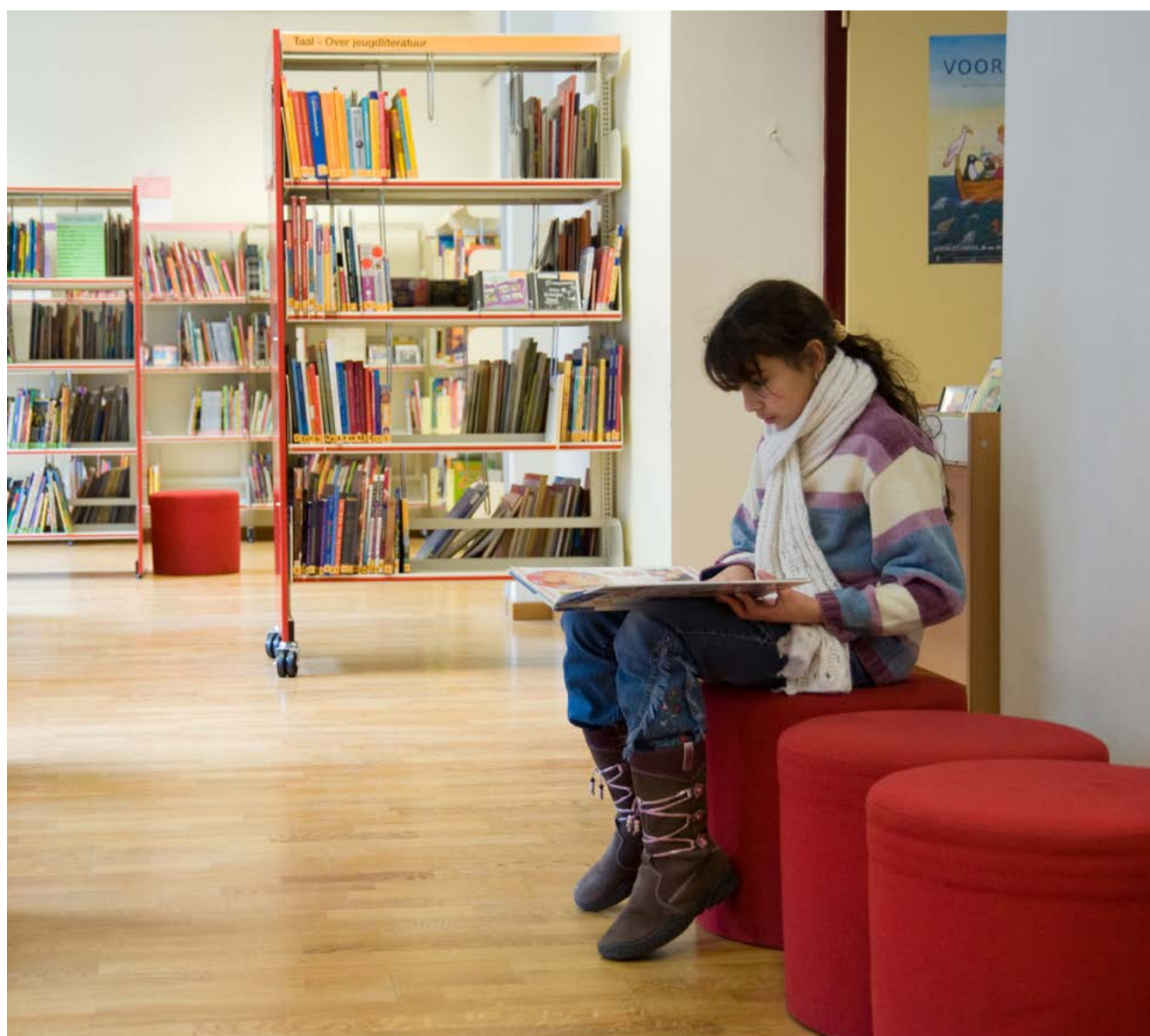
In Vlaanderen en Brussel zijn er tal van voorlees-aan-huisinitiatieven met honderden vrijwilligers die bij gezinnen thuis voorlezen. Ze vinden en verrijken elkaar in een lerend netwerk onder coördinatie van Iedereen Leest. Vaak zijn openbare bibliotheken betrokken bij deze initiatieven, maar ook lerarenopleidingen, stedelijke integratiediensten, cultuureducatieve organisaties of Huizen van het Kind trekken mee aan de kar.

Enkele voorbeelden:

- Boekenkaravaan - Schoolbrug vzw
- Boek op Bezoek - bibliotheek De Krook en Brede School Gent
- Boekbezoek - bibliotheek Oostende
- Boekenstoet en Leeshelden - provincie Vlaams-Brabant, cel Vlaams Karakter

Meer informatie en andere leesinitiatieven:

iedereenleest.be/leesinitiatieven-0

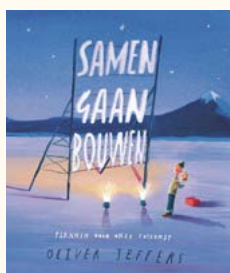
BOEKENTIPS VAN DE JURY

STEKELHAAR IS ECHT NIET RAAR

Een heerlijk speels boek dat uitnodigt om te lezen én te kijken en je vooral meteen een glimlach bezorgt. Een echte sfeermaker! Een boek om meteen helemaal voor te lezen, maar ook om de leerlingen in stukjes tot zich te laten nemen en met elkaar te laten delen. Lang leve het feit dat we allemaal wel wat raar zijn! Een origineel prentenboek met een belangrijke boodschap: 'zoals je bent, ben je goed'.

Stekelhaar is echt niet raar | Nadia Budde
Tiptoe Print | ISBN: 9789463880541 | € 17,5
Vanaf 4 jaar

SAMEN GAAN BOUWEN: PLAN- NEN VOOR ONZE TOEKOMST

Een vader en zijn dochter gaan samen aan hun toekomst bouwen. Ze bouwen een horloge om de tijd te bewaken, een toren om naar de hemel te kijken, een tunnel die overall naartoe leidt en een weg naar de maan. En ten slotte hebben ze natuurlijk ook nog een gezellige plaats nodig om te rusten, want na al dat bouwen aan hun toekomst worden ze vast moe. Een filosofisch, poëtisch en hartverwarmend prentenboek, heerlijk om voor te lezen en samen over te praten.

Samen gaan bouwen: plannen voor onze toekomst | Olliver Jeffers | De Fontein
ISBN: 9789026154799 | € 14,99 | Vanaf 4 jaar

HOE WORD JE GRAPPIG ALS JE NIET LEUK BENT?

Wat een leesplezier schuilt er toch in de boeken uit de reeks Tijgerlezen. Dit is leesplezier van de bovenste plank met een stevige toets diepgang ... een geschenk voor elke lezer. Of je nu net de code leert kraken als beginnende lezer of al heel lang thuis bent in die wonderlijke leeswereld, dit boek is een heerlijke ontdekkingstocht in de wereld van de humor. Aanstekelijk!

Hoe word je grappig als je niet leuk bent?
Jan Paul Schutten | Querido
ISBN 9789045125107 | € 12,99 | Vanaf 7 jaar

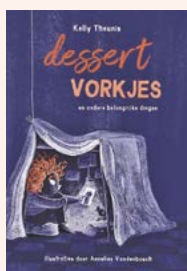
BOEKENTIPS VAN DE UITGEVER

JUF VERDIENT EEN STAND- BEELD (EN DE MEESTER OOK)

Juf smeedt een ridderzwaard van oude takken en een plank, ze is een indiaan, ze weet altijd welke vragen ze moet stellen. Ze verdient een standbeeld van meer dan duizend-en-één ton! Maar ... hoe moeten de leerlingen dat voor elkaar krijgen zonder dat juf het merkt? De tekeningen van Charlotte Severeyns nodigen uit om te speuren naar spannende en verrassende details. Een warme ode aan alle geweldige juffen en meesters.

Juf verdient een standbeeld (en de meester ook) | Bart Koubaa, Laila Koubaa | De Eenhoorn | ISBN 9789462915534 | € 15,95 | Vanaf 4 jaar

DESSERTVORKJES EN ANDERE BELANGRIJKE DINGEN

De vrolijke Loulou heeft voor een opdracht op school dringend een papa nodig. Maar die heeft ze niet, en dus gaat ze maar zelf op zoek naar eentje. Loulou's zoektocht naar een vader wordt een heus avontuur vol kleine teleurstellingen, maar ook vol grote vondsten. Auteur en zorgleerkracht Kelly Theunis snijdt een belangrijk familiaal thema aan, maar met de nodige humor. Bij het boek maakte ze ook een lessuggestie.

Dessertvorkjes en andere belangrijke dingen | Kelly Theunis | Baeckens Books
ISBN 9789059247581 | € 15,99 | Vanaf 9 jaar

ZOMAAR EEN DAG, BIJ ZOMAAR EEN VIJVER

In Bibi Dumon Taks nieuwste boek *Zomaar een dag, bij zomaar een vijver* laat je je meevoeren in de magische wereld van de natuur. Op de grote kijkplaten ontdek je wat vliegt, zwemt, kruipt en opgroeit bij de vijver. Lees de poëtische tekst voor en ga aan de slag met de fascinerende weetjes achter in het boek. Ideaal voor een klasgesprek of voor creatieve opdrachten. Hoe krijgt een libel vleugels? En hoe komt de ijsvogel aan zijn naam?

Zomaar een dag, bij zomaar een vijver | Bibi Dumon Tak | Lannoo | ISBN 9789401475860 | € 16,99 | Vanaf 5 jaar

HOE GEBRUIK JE DEZE KAARTEN?

.....
zie ommezijde

LEESBOEK

.....
Leeskaart

Wil jij je leerlingen functioneel leesvaardig maken?

Investeer dan in leesplezier, want leerlingen die graag lezen, lezen meer en worden betere lezers. Uitstekend leesonderwijs vraagt een hoge betrokkenheid van de leerkracht én de leerling bij het leesproces..

Deze 7 leeskaarten helpen je om de boekensmaak van jouw klas in beeld te brengen. Experimenteer een jaar met de leeskaarten en observeer de effecten in jouw klas!

HOE KAN JE WERKEN?

- Laat de leerlingen kiezen wat ze willen lezen uit een ruim gevarieerd boekenaanbod.
- Na het lezen noteert de leerling zijn leeservaring op het onderste deel van de leeskaart. Hij knipt de kaart in twee en steekt het onderste deel in het boek dat terug naar de boekenhoek gaat. Je kan ook kiezen om alle kaarten (per genre) op te hangen of er een slinger van te maken. Daarna maak je met de leeskaarten tijd voor leesbevorderende boekenpraatjes!
- De leerling mag het boek aanraden aan een klasgenoot, vriend(in), ouders!, leerkracht... Daarvoor vult hij de postkaart (het bovenste deel) in en geeft ze aan de juiste persoon. Die mag het boek lezen en bewaart de kaart.

Stimuleer leesplezier!

TIPS VOOR LEESZWAKKE EN/OF WEINIG GEMOTIVEERDE LEZERS:

- Boeken geselecteerd met de vijfvingertest hebben het meeste kans op een succeservaring omdat ze een faalervaring voorkomen en autonomie geven aan je leerlingen.
- Dagelijks lezen heeft meer effect dan af en toe vrij lezen. Plan elke dag 15 minuten leestijd in je klas.
- Leestijd 's ochtends kan niet meer afgenomen worden.
- Na de speeltijd vrij lezen brengt rust in een klas waar veel ruzie wordt gemaakt.
- Geef leerlingen de kans om te praten over hun boek. Enthousiasme en passie werken aanstekelijk.
- Een leerling mag stoppen in een boek.
- Lees voor uit gemakkelijke en dunne boeken en stop op een spannend moment. Geef vervolgens het boek aan een leerling om verder te lezen.
- Motiveer elke leerling tot lezen en blijf zoeken naar het juiste leesmateriaal tot een leerling leest.
- Gebruik de kaarten voor een individueel gesprek en/of een klasgesprek.
- Bespreek na enkele kaarten welk genre henzelf of de klas heeft aangesproken zodat ze zichzelf ook eens uitdagen in een ander genre.
- Daag leerlingen uit om nieuwe genres te lezen. Doe aan boekpromotie!

Geef het goede voorbeeld en lees zelf ook!

Bedacht en ontworpen door: Heidi Desmet (GO), Steven De Laet (OVSG), Elke De Swert, Brunhilde Foulon (AHOVOKS), Bart Masquillier (Katholiek Onderwijs Vlaanderen) en Saskia Timmermans (lerarenopleiding Orléans) onder begeleiding van Danielle Daniels en Dirk Terryn.

LEESKAART LEESBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURBOEK

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

DOEBOEK

Leeskaart

STRIP

Leeskaart

LEESKAART DOEBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
OUTDOOR

LEESERVARING DOEBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

Vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESKAART STRIP

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
OUTDOOR

LEESERVARING STRIP

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

Vlot - met moeite - en ben gestopt

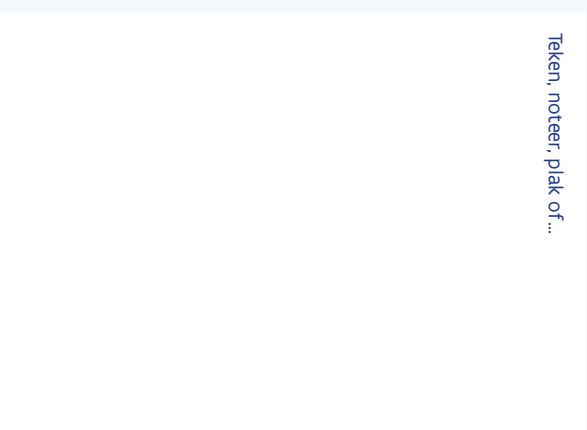
IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESKAART GEDICHTENBUNDEL

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

Naam:

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURGEEL

LEESKAART PRENTENBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

Naam:

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURGEEL

LEESERVARING GEDICHTENBUNDEL

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

LEESERVARING PRENTENBOEK

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

Teken, noteer, plak of ...

PRENTJENBOEK

Leeskaart

GEDICHTTENBUNDEL

Leeskaart

LEESKAART TIJDSCHRIFT & KRANT

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

Naam:

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURGEEL

LEESKAART INFORMATIEF BOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

Naam:

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURGEEL

LEESERVARING TIJDSCHRIFT & KRANT

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

LEESERVARING INFORMATIEF BOEK

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

Teken, noteer, plak of ...

INFORMATIEF BOEK

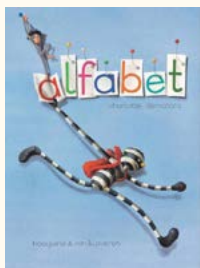
Leeskaart

TIJDSCRIFT & KRANT

Leeskaart

BOEKENTIPS VAN DE JURY

ALFABET

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet en het is ... een banaan met badeend in een badkuip op een berg. Gevonden? Kijk nog eens goed en je ontdekt vast ook een bloemkooltje in een blauwe buggy en een baardaap boven op een boekenkast. En wat bespreekt die bordurende beer met beugel in bolero met de buurman? Op dit ABC-boek raak je nooit uitgeken! Voor iedere letter van het alfabet vind je een grote kijk- en zoekprent vol kleurrijke details en grapjes.

Alfabet | Charlotte Dematons | Hoogland & Van Klaveren | ISBN 9789089673275 | € 24,90
Vanaf 4 jaar

PAPA IS EEN IJSBEER

Een graphic novel over een nieuw samengesteld gezin en liefdevolle ouder-kindrelaties. Dit verhaal is erg krachtig door de weinige woorden bij de vele beelden. Het maakt de gevoelens van de verschillende gezinsleden rond een nieuwe start bespreekbaar. Dit boek kan in de lagere school verdiepend en aanvullend werken op de gedichtenbundel *Uit elkaar* van Bette Westera.

Papa is een ijsbeer | Edward van de Vendel
De Eenhoorn | ISBN 9789462915589 | € 14,95
Vanaf 7 jaar

WAT IS KUNST? BEGIN EEN EILAND ...

Komt een meisje bij de schrijver: 'Wat is kunst?' 'Eh, dat is een lastige vraag ...' In haar verbeelding moet ze zelf op zoek gaan naar antwoorden. Kennis zorgt dat je geest dingen begrijpt, kunst zorgt dat je geest verruimt. Een prachtig geïllustreerd boek, indrukwekkend leerzaam voor jong en oud. Met een vleugje humor leer je de uiteenlopende vormen van kunst kennen. Erg bruikbaar in de lessen muzische vorming.

Wat is kunst? Begin een eiland... | Ted van Lieshout | Leopold | ISBN 9789025880095
€ 24,99 | Vanaf 9 jaar

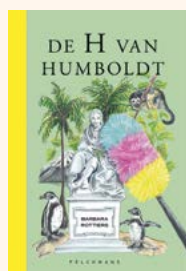
BOEKENTIPS VAN DE UITGEVER

HOOG IN DE BOOM AVI START, AVI 1

Ik lees en begrijp is een leuke reeks voor beginnende lezers. Elk verhaal wordt verteld met eenvoudige woorden en korte zinnen en is rijk geïllustreerd. Dankzij de inhoudsvragen kunnen leerlingen nagaan of ze de tekst goed hebben begrepen. Zo leren ze stap voor stap vlot lezen, zowel technisch als inhoudelijk. Tekst op leesniveau AVI START, AVI 1.

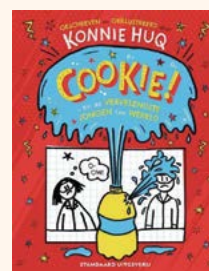
Hoog in de boom – AVI start, AVI 1
Alja Verdonck | Centrale Uitgeverij Deltas
ISBN: 9789044758405 | € 9,95 | Vanaf 4 jaar

DE H VAN HUMBOLDT

Het begon met het lezen van de bevlogen biografie van Alexander Von Humboldt, een vurige liefde voor de natuur en de ambitie om zijn standbeeld in Berlijn te gaan kussen (met trapladdertje, want standbeelden en hoogtes je-weet-wel). Dat mondde uit in een heerlijk, hoogstorigineel én humoristisch boek dat je door het boeiende leven van deze ontdekkingsreiziger en uitvinder van de natuur gidst. En in een bijbehorende theatervoorstelling, een voorleessessie voor Humboldtpinguïns (maar net zo beleefd) en veel meer.

De H van Humboldt | Barbara Rottiers
Pelckmans | ISBN: 9789463832274 | € 17,50
Vanaf 6 jaar

COOKIE EN DE VERVELENDSTE JONGEN TER WERELD

Cookie haar leven is een ramp! Haar beste vriendin gaat verhuizen omdat een van haar papa's in het buitenland gaat werken. De vervelendste jongen ter wereld koopt bovendien het poesje dat zij graag had gewild! En dan blijkt hij ook nog eens in haar klas te zitten! En komt hij naast haar wonen! Gelukkig is er ook een sprankeltje hoop, en Cookies liefde voor wetenschap komt daarbij goed van pas. Een herkenbaar, humoristisch boek met achteraan enkele wetenschapsexperimenten om zelf uit te proberen

Cookie en de vervelendste jongen ter wereld | Konnie Huq | Standaard Uitgeverij
ISBN 9789002273100 | € 14,99 | Vanaf 7 jaar

GENOMINEERD

Lies Vandenhende

SCHOOL: kleuterjuf in freinetschool Het Prisma in Gent

FAVORIETE KINDERBOEK: *Het land van de grote woordfabriek*, Agnès de Lestrade, De Eenhoorn

'LEERLINGEN EN BOEKEN? ONDERSCHAT ZE NIET'

In haar *classe unique* zijn boeken deel van het interieur én dagelijkse kost. Dat zijn niet alleen de typische prentenboeken die je in een kleuterklas verwacht. Er liggen ook kunstboeken en atlanten, want, zo heeft juf Lies ervaren: 'Ook heel jonge kinderen kunnen door een moeilijker boek gebeten zijn.'

'Kom maar los van de opdeling in leeftijden bij prentenboeken. Dat is de belangrijkste les over werken met boeken die ik al geleerd heb. Daarom heb ik alle soorten boeken in mijn klas: in de tekenhoek staan de kunstboeken, verder heb ik weetjesboeken waaronder ook atlanten, prentenboeken en doeboeken zoals *Nelsons yogaboek*. Van Hervé Tullet heb ik boeken die als partituren werken. Veel van dat materiaal is van mezelf, maar ik zit dan ook aan de bron: mijn ouders hebben een boekenwinkel in Kortrijk.'

'Wat ik wel of niet koop, beslis ik gevoelsmatig. Ik ga vaak langs in de boekenwinkel. Dan neem ik nieuwe uitgaves in de hand en kijk ik ernaar. Is er iets wat prikkelt, dan koop ik het. Soms reageren kleuters fijn op een boek uit de bib en beslis ik om het ook zelf aan te schaffen. Van *De kleur van emoties* was ik zelf niet meteen wild, maar toen ik zag hoe leerlingen erop reageerden, werd het ook een van mijn favorieten.'

'Normaal gaan we maandelijks samen naar de bib. De boeken die we daar ontlend, staan altijd vrij toegankelijk in de klas. De kleuters kunnen er onbeperkt aan en grijpen op verschillende momenten van de dag naar die grote bak vol boeken. Mijn eigen aankopen hangen in wandrekken aan de muur. Willen ze daar eentje van, dan vragen ze dat en kijken we er samen in. Ik doe dat omdat ik mijn boeken koester en de ene leerling er al zorgzamer mee om kan springen dan de andere.'

COLLEGA'S AANSTEKEN

'Al die boeken in de klas, dat wás iets typisch van mij. Maar intussen heb ik andere collega's er ook warm voor gemaakt. Nu zie je in alle klassen wandrekjes waar boeken mooi in de kijker staan. Als school investeren we sinds vorig jaar ook weer meer in boeken. In de gang van het lager hebben we bijvoorbeeld een informatieve schoolbib.'

'Om de twee jaar maken we met de hele school ook een schoolvoorstelling op basis van een boek. **Collega's geven**

dan vanuit hun eigen talent workshops en we maken toneel, muziek en beelden rond dat ene boek. Ik maak bijvoorbeeld filmpjes, illustraties, decor ... *Het land van de grote woordfabriek* was het laatste boek dat we gebruikt hebben. Vorig jaar wilden we met *De Valleien van de Wentelmolens* aan de slag, maar die voorstelling is door de lockdown niet door kunnen gaan.'

'Een kamishibai, een overheadprojector en schaduwpopjes zijn heel leuke dingen om in een kleuterklas te hebben.'

BRON VAN RUST EN INSPIRATIE

'In mijn droomschool zouden er nog meer gezellige leeshoekjes zijn. Een terugtrekhoekje bijvoorbeeld, want lezen betekent ook *efkes tijd voor jezelf*. Voorlezen is een moment van rust en verbondenheid met elkaar. We zitten dan dicht bij elkaar op de grond in een kring. Heel gezellig. Ook voor mijn eigen dochtertje lees ik heel veel voor. Minstens vier boeken moet ze gehoord hebben voor ze kan slapen. Dat aantal zit in haar hoofd en het mag zeker niet minder zijn.'

'Boeken en de tekeningen erin spreken een universele taal. Daarom gebruik ik heel vaak boeken om de taal te stimuleren.'

'Verder zijn boeken natuurlijk ook een grote inspiratiebron voor technieken, verhalen en verwerking. We verzinnen zelf wel eens een verhaal met illustraties erbij. Die worden dan gekopieerd en aan ouders meegegeven. Bij *Ssst! We hebben een plan* van Chris Haughton hebben we een vervolg en een stop-motionfilmpje bedacht. De kamishibai, een overheadprojector en schaduwpopjes, het zijn stuk voor stuk leuke dingen om in een kleuterklas te hebben.'

IK ZIE WAT JIJ NIET ZIET

'Boeken en de tekeningen erin spreken een universele taal. Daarom gebruik ik heel vaak boeken om de taal te stimuleren. Dan pak ik twee kleuters bij mij met een boek waarin ze dingen kunnen benoemen. *De gele ballon* van Charlotte Dematons uit mijn favorieten leent zich daar erg goed voor. Ik speel er met hen 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet' bij en laat hen dat ook omgekeerd voor mij doen. Of ik maak verteltafels rond een boek zodat de kleuters nadien het verhaal kunnen naspelen. Soms **vertellen de oudsten een verhaal dat ze**

kennen aan hun jongere klasgenoten. Of ze beluisteren een luister-cd.'

'We werken ook met de techniek van vrije teksten 'schrijven'. De kleuters maken dan een illustratie en vertellen er een verhaal bij. Ze stellen hun verhalen ook voor in de klas, soms filmen we dat. We vertellen en tekenen veel en bij oudere kleuters gebeurt het vaak spontaan dat ze plots een woord beginnen te schrijven of een letter van hun naam herkennen. **We lezen dan wel niet letterlijk**, toch komen boeken veel aan bod.'

LESTIPS VAN LIES

SINTERKLAAS MET EEN TWIST

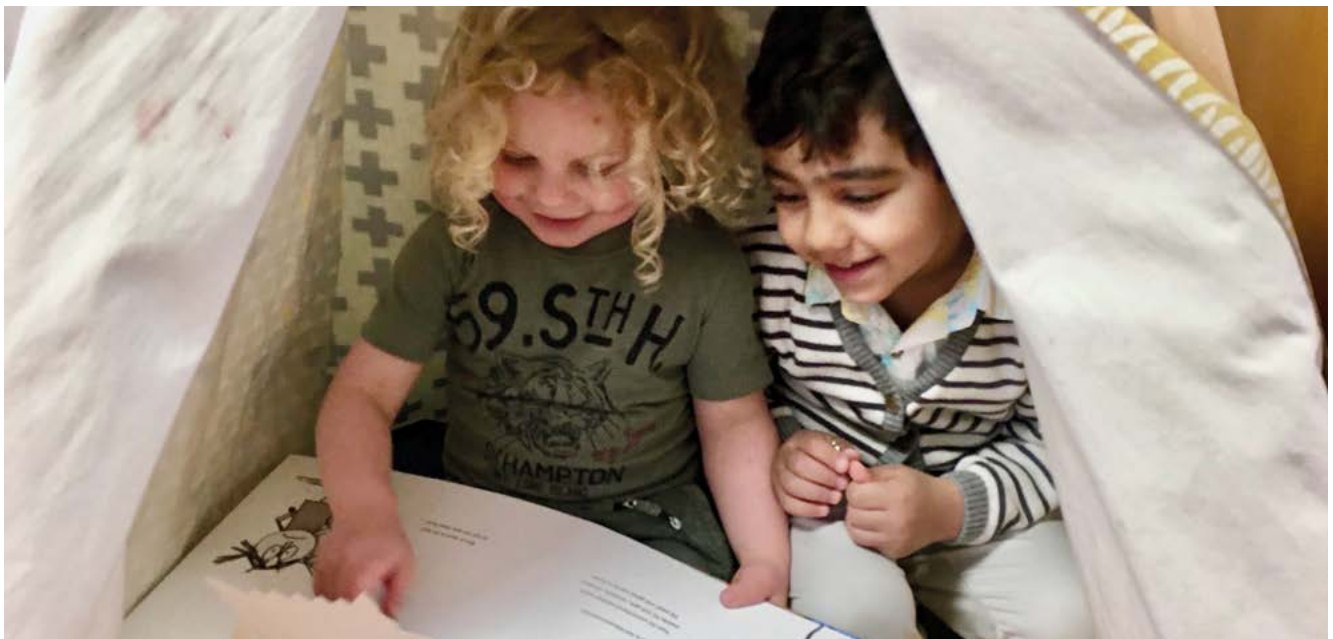
'Met Sinterklaas heb ik *Grote kunst voor kleine kenners* van Thaïs Vanderheyden bovengehaald. We hebben dan allemaal kunstportretten van Sinterklaas gemaakt en daar een tentoonstelling rond opgezet. Dat was een heel tof boekenproject, weg van de clichés.'

IN HET HOOFD VAN JE LEERLINGEN

'In *Waar denk je aan?* van Laurent Moreau staat op elke pagina een portret. Via een flap kan je het hoofd openslaan en zie je de gedachten, dromen, gevoelens. Dat hebben we al eens letterlijk nagedaan. Dat zorgt voor heel mooie verhalen van kleuters, die je zonder die werkvorm niet zo gemakkelijk uit hen krijgt.'

INSPIRATIE OP INSTAGRAM

'Ik volg Saar_Leest en De klas van Eva. Eva schenkt ook aandacht aan diverse boeken.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF LIES

ELKE DAG WERELDKAMISHIBAIDAG

Voor juf Djenisa Ramic van basisschool Omnimundo in Antwerpen mag het elke dag Wereldkamishibaidag zijn. De leerlingen van het zesde leerjaar maakten met Nadine Heidbrink van Wilde Raven en kamishibai-expert Inge Umans van Rode Draad hun eigen verhalen en vertelplaten. Ze vroegen ouders om die verhalen in hun thuistaal te vertalen en op Wereldkamishibaidag (7 december) kon je naar de verhalen kijken en luisteren in bibliotheek Permeke.

ÉÉN VERHAAL, VEEL VERSIES (3 oktober)

'We zijn vertrokken! We vertellen *Rood rood roodkapje* van Edward van de Vendel en Isabelle Vandenabeele en *Roodkapje* van Roald Dahl met de kamishibai en ontdekken zo dat eenzelfde verhaal op verschillende manieren kan uitgewerkt worden, zowel in tekst als in beeld. Dat mogen we dan ook zelf ervaren. Met een intrigerende openingszin kan elke leerling zijn eigen fantasie induiken om zowel in tekst als in beeld een aanzet tot verhaal vorm te geven. Wat een leuke opwarmer ...'

HIER GROEIT EEN VERHAAL (8 - 10 oktober)

'We maken een mindmap waarin we al onze verhaalideeën stoppen en beginnen aan de uitwerking. Schrijven, schrappen, schrijven, schaven. Namen verzinnen, ideetjes uitwisselen en ook samenwerken. We beginnen ook al met een aanzet voor de vertelplaten. Groot tekenen, knippen, plakken, gommen ... Fijn!'

EEN TIJKE SPANNING ERBIJ (17 oktober)

'We schrijven en schaven bij, verzinnen nieuwe wendingen, bedenken grappige passages, bouwen hier en daar wat spanning in. Onze verhalen krijgen stilaan vorm. We beginnen ook aan ons storyboard: hoe brengen we dit verhaal in beeld? Welke details kiezen we om uit te vergroten? Wat vind ik nu het belangrijkste om in beeld te brengen? Wikken en wegen, schetsen en overleggen ... Boeiend. We sluiten de dag af met bezoek. De ouders mogen een klasbezoek brengen. Wij

vertellen enthousiast waaraan we werken en vertellen een verhaal met kamishibai om hen mee warm te maken. Daarna kan iedereen op ontdekking gaan in de boeken en verhalen in de verschillende thuistalen. Lezen in het Urdu of Somali? Dat doe je gewoon zo!'

LAATSTE LOODJES (24 oktober - 5 november)

'We splitsen ons op. Eén groep begint al met de vertelplaten, met het schilderen van de achtergronden. Verbluffende resultaten ... Wie nog niet klaar is met zijn verhaal, legt de laatste puzzelstukken: nog wat schaven en schrappen, nieuwe namen bedenken voor personages, knopen ontwarren en het storyboard invullen. We komen stilaan in de laatste fase. Nog enkele storyboards afwerken, achtergronden worden ingevuld: tekenen, knippen, plakken. De eerste teksten worden uitgetypt.'

OEFENING BAART KUNST (14 november)

'Bijna alle verhalen zijn klaar, tijd dus om te oefenen. We vertellen het verhaal van de twee reuzen, met een kijk- en luisteropdracht. We lijsten op waar een echte kamishibaiverteller allemaal op moet letten en kunnen dan zelf oefenen. Niet alleen voorlezen en samen voorlezen, maar ook de vertelplaten vlot leren verschuiven vraagt oefening. Volgende week start de Voorleesweek. Dan zullen de leerlingen hun verhalen vertellen aan de andere klassen. Daarna stellen we onze verhalen voor aan een groter publiek in bibliotheek Permeke. De leerlingen van Omnimundo zijn er klaar voor!'

MEER DAN EEN EENMALIGE WORKSHOP

'Het was een fantastisch proces', zegt Djenisa. 'Wij zagen niet enkel verhalen groeien. Wij zagen leerlingen groeien. Ze kregen er meer plezier in, meer vertrouwen. Ze stonden soms echt versteld van hun eigen kunnen. Van de verrassende effecten van kleine ingrepen in tekst of illustraties. Wij blinken van trots en tellen samen met de leerlingen af om de verhalen te vertellen!' 'Ik geloof zelf echt in trajecten zoals dit', vult Inge aan. 'Een traject is zoveel rijker dan een eenmalige workshop waarin je zaadjes plant en hoopt dat die zullen uitgroeien. Dat bewijst ook dit traject: we wonnen week na week het vertrouwen van de leerlingen en zij groeiden in hun zelfvertrouwen.'

Je vindt al het beeldmateriaal bij dit praktijkvoorbeeld op: cultuurkuur.be/project/elke-dag-wereld-kamishibai-dag.

WAT IS EEN KAMISHIBAI?

De kamishibai is een verteltheaterkastje waarin grote prenten (A3) worden geschoven. Op de achterzijde van die prenten staat een verhaal dat de kamishibaiverteller voorleest of vertelt. Bij elke nieuwe episode verschuift de verteller een prent uit het kastje, en vertelt hij of zij verder: beeld en taal gaan perfect samen. Een kamishibai-vertelling heeft iets weg van een vertraagde animatiefilm.

cultuurkuur.be/abckamishibai

Ontvang tot 2000 euro voor jouw dynamoPROJECT

Wil je ook samenwerken met een kunstenaar voor een creatief (lees)project? DynamoPROJECT neemt de financiële drempel weg. Schakel een regisseur in om je te ondersteunen bij een toneelstuk. Laat je helpen door een choreograaf bij LO. Waarom geen poëzie bij rekenen, een literaire wandeling met een auteur, een fotografe om erfgoed in beeld te brengen of een illustrator bij een project rond leesplezier? Met een dynamoPROJECT kan dat!

Inspiratie nodig? Ontdek tal van praktijkvoorbeelden op cultuurkuur.be

 CULTURKUR.BE

DANS EENS EEN BOEK

Boeken die doen dansen? Ja, het kan. Voor de Jeugdboekenmaand 2021 gingen de choreografen van Passerelle vzw, platform voor jonge dans, samen met jongeren aan de slag rond hun favoriete jeugdboek. In duo's zetten ze hun lievelingsfragment om in dans, beeld en zelfs muziek. Met een persoonlijk filmpje en bewonderende blikken van medeleerlingen, ouders en leerkrachten als resultaat.

MARGOT

Zoë Demoustier werkte samen met Margot Vanoppen een filmpje uit rond een fragment uit het boek *De fantastische Meneer Vos* van Roald Dahl.

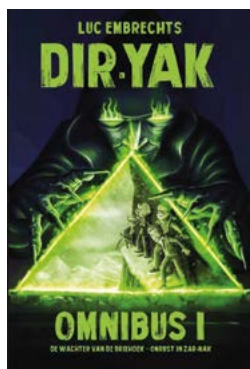
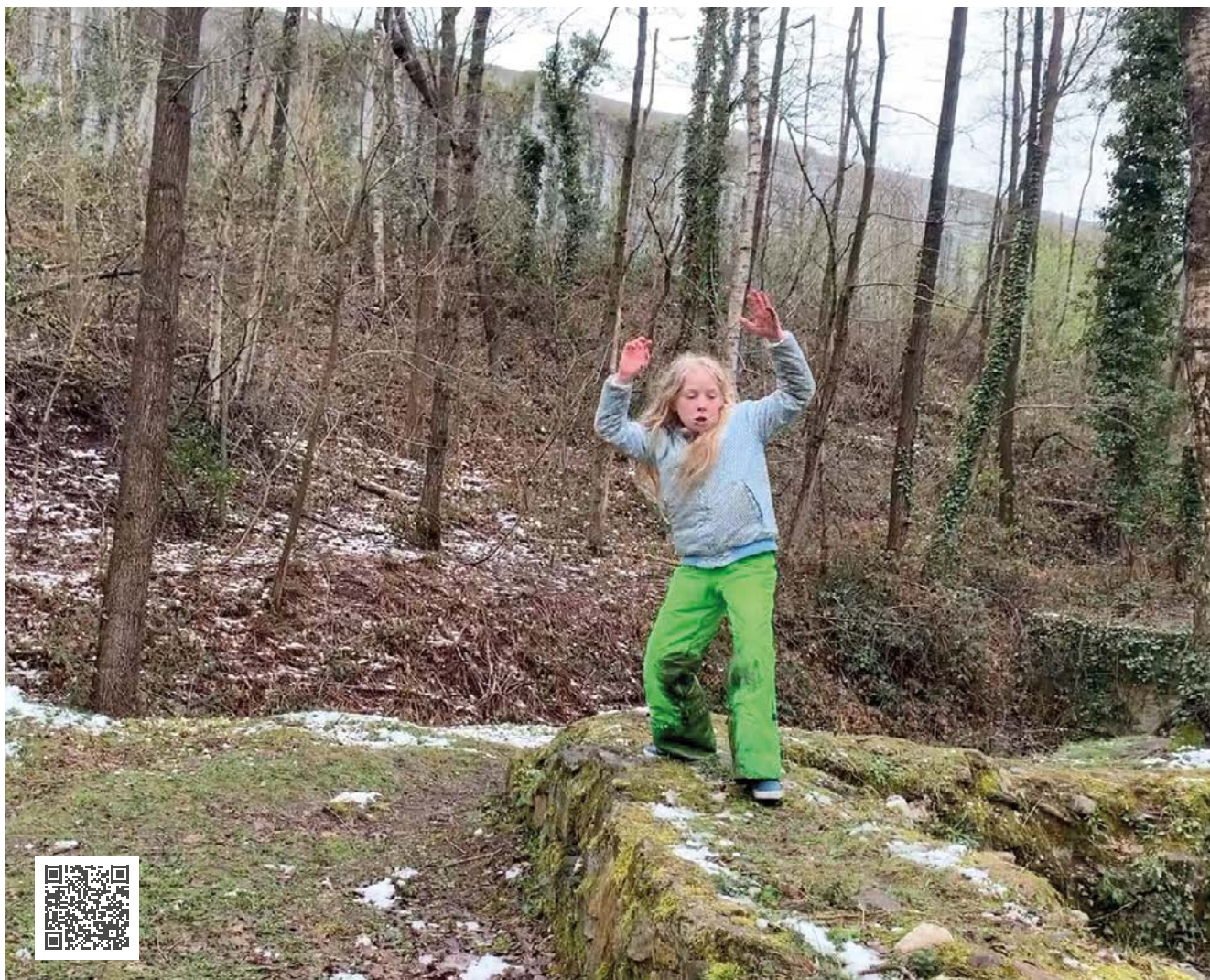
Dans & performance: Margot Vanoppen
Video & coaching: Zoë Demoustier
Boek: Roald Dahl – *De Fantastische Meneer Vos*

'Hoe je jongeren ertoe aanzet om meer te lezen, dat is een heikel punt waar ik zelf ook mee worstel. Wat de beste manier is, is écht een zoektocht. Een project als dit lijkt me zeker een frisse, creatieve manier om met boekopdrachten om te gaan. Ik leg morgen eens voor aan de andere leerkrachten op de vakvergadering of we hier ruimte voor kunnen maken op school.' **Maxime, leerkracht Nederlands van Margot**

'Ik vond het een uniek concept. Net omdat ik zoiets nog nooit eerder had gedaan, sprak het mij meer aan. Dat Zoë mij begeleidde en op weg hielp in het creëren van de bewegingen was leerrijk. Ik ben ook heel blij dat het resultaat echt lijkt op wat ik voor ogen had!' **Margot**

'Het project heeft haar echt deugd gedaan. Eindelijk weer iets leuks met nog een mooi filmpje en een fijne herinnering als resultaat. Een dikke merci!' **Evy, mama van Margot**

JOZEF

Jozef Steegmans ontdekte een geweldig fragment in *Dir-Yak: Omnibus* van Luc Embrechts. Hij maakte er samen met Benjamin Muller een filmpje over.

Dans & performance: Jozef Steegmans

Video & coaching: Benjamin Muller

Muziek: Jozef Steegmans

Boek: Luc Embrechts – *Dir-Yak, Omnibus I De wachter van de driehoek – Onrust in Zar-Nak*

‘Ik wist al dat Jozef artistieke aanleg heeft, maar vind het heel knap hoe hij danst en dit vertaalt in de muziek. Ik was bovendien verrast door het feit dat hij dit allemaal zélf bedacht heeft: ik dacht namelijk eerst dat zijn nonkel de muziek had gecomponeerd of ingegeven. En die paste ook perfect bij de dans. Ook de cross-overs vind ik schitterend en juich ik alleen maar toe. Heel mooi, ik was écht onder de indruk!’ **Anthony, celloleerkracht van Jozef**

‘Dit filmpje is rondgegaan bij ons in de klas. De andere leerlingen keken met grote ogen toe en waren razend enthousiast. Sommigen hadden meteen zin om het zelf ook eens te proberen! Het zou fijn zijn als we Passerelle hiervoor eens konden uitnodigen op school.’ **Laura, juf van Jozef**

‘Jozef heeft bijzonder genoten van de samenwerking met Benjamin. Hij was heel enthousiast, ook over het feit dat hij zelf z'n muziek kon maken. Hij heeft zich dan ook helemaal gesmeten. Zin in meer, zou ik zo zeggen.’ **Kristien, mama van Jozef**

GENOMINEERD

Katrien Schollaert

SCHOOL: juf in het eerste leerjaar in GO! basisschool Atheneum Zottegem

FAVORIETE KINDERBOEK:

De schoenen van Jacob, Agnès de Lestrade, Lannoo

‘MET TWEE STA JE PAS ECHT STERK’

Katrien Schollaert is enthousiaste juf, co-teacher én boekenstoker op haar school. Tussen haar favoriete titels vind je *De boekenberg*. ‘Omdat dat verhaal perfect weerspiegelt wat we leerlingen willen leren: lezen prikkelt je fantasie en laat je een heel nieuwe wereld ontdekken.’

‘De *boekenberg* gaat over een jongen die op allerlei mogelijke manieren probeert te vliegen. Dat lukt natuurlijk niet, tot zijn moeder hem een boek geeft en hij ontdekt dat hij op die manier vleugels krijgt. De fantasie, de schoonheid die in de taal en tekeningen verborgen zit, ze maken lezen zo verrijkend. En vind je geschiedenis maar niks? Dan zet een historische roman je misschien wel op weg. Op schools vlak gaan er zoveel positieve zaken samen met boeken, dat je toch niet anders kan dan er reclame voor maken?’

‘Vind je geschiedenis niks? Dan zet een historische roman je misschien wel op weg.’

‘Ik vertel mijn leerlingen dus veel over boeken en over mijn eigen leeservaringen. Ik nodig auteurs uit op school, zet nieuwe boeken in de kijker. Voor wereldoriëntatie en muzische vorming vertrek ik ook vaak vanuit boeken. En ik lees graag en veel voor in mijn eerste leerjaar. Na een tijdje vragen de leerlingen of ze zelf mogen voorlezen. **Elke avond, voor de bel gaat, zit er dus een leerling op de voorleesstoel.** Zonder dat het moet.’

SAMEN OP DE LEESTANDEM

‘Zo ben ik altijd al met boeken in de klas bezig geweest. Maar het raakte moeilijk voorbij mijn klasdeur. Het is pas als je iemand met dezelfde passie vindt, dat je het ook kan verspreiden op school. Mijn nominatie zie ik daarom als dé manier om te tonen dat je met twee nog meer kan dan alleen.’

‘Ik zit met Fien, onze zorgcoördinator, op een fijne leestandem. We hebben samen een taaltraject uitgewerkt nadat de scholengroep besliste om met LIST aan de slag te gaan. **Dat hebben we in één beweging geïntegreerd in een bredere visie.** Dat is een hels werk, maar wel leuk om te doen. Drie jaar geleden zijn we gestart en we beginnen nu de vruchten te plukken: ouders zien nu hun kinderen al eens op de mat voor de tv liggen met een boek.’

‘Bij onze visie zijn we vooral vertrokken vanuit het feit dat de woordenschatontwikkeling belangrijk is voor de taalontwikkeling van de leerlingen. Wij proberen die in een leerlijn te stoppen, en starten in de kleuterklas. Het tweede belangrijke uitgangspunt: **zo veel mogelijk leerlingen meekrijgen** in het verhaal. Daarom zijn series als *Geronimo Stilton*, *Dolfje Weerwolfje* en *Vos en Haas* ook belangrijk. Met die boeken kan je leerlingen echt warm laten lopen voor lezen, om dan samen op zoek te gaan naar andere boeken en hen van andere genres te overtuigen.’

‘Alle collega’s hebben een vrij ruim aanbod van boeken in de klas. Met een grote hoeveelheid eigen boeken of exemplaren die we doorgeven aan elkaar. Sinds twee jaar hebben we ook een schoolbibliotheek met een 1000-tal boeken. We zijn die nog aan het uitbouwen dankzij onder meer zware sponsoring van de oudervereniging. In ons nieuwe en innovatieve gebouw kreeg onze schoolbibliotheek eindelijk ook echt een plaats. Ze bevat vooral fictie en we gebruiken ze voor het LIST-moment. Op de momenten buiten LIST brengen we de leerlingen in aanraking met andere boeken. Dan is het handig dat we per klas tot 100 boeken kunnen uitlenen via de bibliotheek van Zottegem.’

OOK OUDERS STIMULEREN

'We evalueren via de AVI's. Die genormeerde testen dienen vooral om te zien waar wij, als leerkrachten, nog beter kunnen helpen. We kijken ook **naar de smaakontwikkeling en de leesmotivatie**. Daarover houden we leesgesprekjes met de leerlingen. In het eerste leerjaar komt er nog wel een punt op het rapport, omdat we bijna moeten van de ouders. Ze willen echt weten of het goed of minder goed gaat. We zouden dat liever niet doen. Daarom schakelen we vanaf het tweede leerjaar over op een waardering waarin we spreken over de leeshouding. Zo informeren we ouders of en hoe hun kind plezier beleeft aan het lezen, hoe het soms nog moeilijk is om een keuze te maken.'

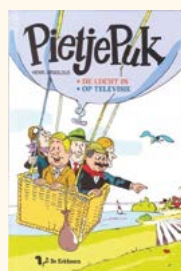
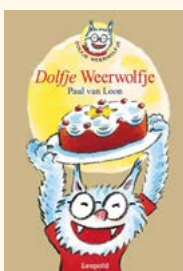
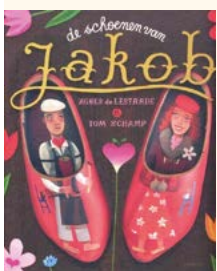
'We hebben nog veel werk om ouders te overtuigen van het feit dat voorlezen niet alleen leuk, maar ook nuttig is. Het is

de gemakkelijkste manier om hun kinderen talig te stimuleren. We plannen daarom workshops over lezen, praten erover tijdens oudercontacten, ik plak 10 tips over voorlezen in de agenda ... In de kleuterklassen proberen we het met leestassen. Daarin zitten onder meer meertalige boekjes die wekelijks mee naar huis gaan. Zo horen **anderstalige leerlingen het verhaal al eens in de thuistaal, als een soort preteaching.'**

'We dienden ook een aanvraag in voor een samenwerking met het Huis van het Kind. Omdat niet elke leerling thuis de mogelijkheid heeft om te lezen, zouden vrijwilligers ondersteuning bieden bij het voorlezen thuis. Een **leescafé binnen de schoolmuren** opstarten, is nog zo'n droom. Dat moet een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders worden om samen te lezen, te praten over boeken, boeken te promoten, te ruilen. Alles om het leesvuur aan te wakkeren dus, ook bij ouders.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF KATRIEN

LESTIPS VAN KATRIEN

INSPIRATIE BIJ ATLAS

'Bij documentatiecentrum Atlas in Antwerpen vinden we veel expertise over anderstaligheid.'

docatlas.be

SPEELLEERBOXEN COUNTEREN LOCKDOWN

Tijdens de eerste online leermomenten in de eerste lockdown hielden we de aanwezigheden bij in een Excel-document. Wie niet aanwezig was, kreeg telefoon. Wat loopt er moeilijk, hoe kunnen we helpen? Zo is de bal van onze speelleerboxen aan het rollen gegaan. Die maakten we voor de kleuterschool

en eerste graad. Er zaten taalspelletjes in, kaartjes met QR-codes die linkten naar voorleesverhalen, boeken... Elke vrijdag konden ouders van leerlingen die we anders niet bereikten, ze komen uitlenen. Dan gaven we ook uitleg bij de opdrachten en de leerstof. Zo kregen we een nauwer contact met de mensen die we binnen de gewone schoolwerking niet konden bereiken. Als mensen aangaven dat ze niet op school raakten, dan gingen we ze thuis afgeven.'

INVENTIVE SPELLING

'Ik ben een fan van het creatief schrijven dat een onderdeel van LIST is voor het eerste leerjaar. Ik heb het heel hard

uitgeprobeerd en het blijkt erg waardevol. We schrijven elke dag en vertrekken daarbij vanuit een verhaal. Dat start met *inventive* spelling en gaat van boodschappenlijstjes opstellen tot een verhaal afmaken. Leerlingen die anderstalig zijn, gaan hun grenzen verleggen omdat ze loskomen van de spelling *an sich*. Zo is elke schrijfopdracht voor elke leerling een succeservaring. Met die *invented* of *inventive* spelling gaan ze ook al in de kleuterklas aan de slag. Ik ga daar af en toe eens kijken. Doordat we samen dat traject doen, heb ik veel meer zicht op de doorlopende lijn.'

Op **Cultuurkuur** vind je tal van **cultuurpartners** die een project op maat van je school begeleiden. Je vindt er ook **de ideale activiteit** voor jouw klas. Op school of op locatie, van theatervoorstelling tot filmworkshop, van kleuter- tot hoger onderwijs.

8 TIPS VOOR EEN AANTREKKELIJKE BOEKENHOEK

Je boekenhoek zit vol leuke en interessante boeken, maar nog niet vol leerlingen? Deze 8 tips helpen je om er een aantrekkelijke en aangename plek van te maken. Slim en eenvoudig.

1 LEESVRIENDJE VOOR ELKE LEERLING

Zet in de leeshoek **een mand met knuffels**. Leerlingen die dat willen, kunnen er een bij zich nemen tijdens een stil leesmoment. Of geef je je leerlingen liever **een persoonlijk leesvriendje**? Laat ze er dan eentje meenemen van thuis. Het leesvriendje kan ook een steun zijn voor leerlingen die luidop moeten lezen in de klas.

2 QR-CODES VOOR DIGITALE BOEKEN

Hang een poster in de boekenhoek vol boekencovers en een bijbehorende QR-code of maak QR-code-kaartjes. Wanneer je leerlingen de QR-code scannen met een tablet, begint het verhaal op YouTube. Daar vind je ook video's van kinderauteurs die voorlezen uit eigen werk. Sommige leerlingen hebben dat **opstapje nodig om over te schakelen op zelf lezen**.

cultuurkuur.be/inspiratie/qr-codes-de-boekenhoek
cultuurkuur.be/inspiratie/gottmer-leest-voor

3 GEPERSONALISEERDE BLADWIJZERS

Neem een foto van je leerlingen als ze aan een sportrek hangen. Laat hen het silhouet uitknippen en lamineer het. Hang per leerling een paar gepersonaliseerde bladwijzers omhoog in je boekenhoek. Ze stoppen hun bladwijzer in het boek dat ze uitgekozen hebben. Zo weet iedereen meteen **van wie dat rondzwervende boek is**.

4 ALTJD EEN BOEK BINNEN HANDBEREIK

Zet alle boeken die de leerlingen in de openbare bibliotheek uitkozen, in de boekenhoek of op een centrale plek zodat iedereen ze kan lezen. Het boek dat leerlingen op dat moment lezen, bewaren ze **in een gepimpte**

totebag aan een haakje aan hun bank of in een stoelzak. Zo hebben ze hun boek altijd binnen handbereik als ze 5 minuten de tijd hebben om te lezen.

5 BOEKEN IN DE KIJKER

Stal de boeken **die je onder de aandacht van je leerlingen wil brengen**, mooi uit. Op een houtpallet als je veel plaats hebt of plaatsbesparend op een wandrekje. Werk rond een thema en verander regelmatig het aanbod.

6 KLEURRIJKE VLAGGENLIJN

Laat je leerlingen per gelezen boek een vlaggetje invullen: met hun naam, de titel en auteur van het boek en wat ze ervan vonden. Het is niet de bedoeling dat leerlingen elkaar beconcurreren in aantal vlaggetjes, maar elkaar stimuleren. **Hoe meer boeken, hoe langer de leesslinger!** Download de vlaggetjes gratis.

klasse.be/74360/slinger-leesplezier

7 SORTER JE BOEKEN PER GENRE

Sorteer je boeken volgens genre: strip, doeboek, leesboek, prentenboek, gedichtenbundel, informatief boek, tijdschrift en krant. Zo vinden de leerlingen **snel de boeken terug waar ze het meest van houden**. Als het boek uit is, vullen ze de leeskaart van dat genre in: het onderste deel van de kaart stoppen ze in het boek, met het bovenste deel van de kaart kunnen ze het boek aanraden aan een klasgenootje.

cultuurkuur.be/inspiratie/de-leeskaarten

8 POSTERS PROMOTEN BOEKEN

Uitgeverijen maken vaak mooie posters bij hun nieuwe boeken. Vraag ernaar. Of je leerlingen kunnen ook zelf posters maken **om 'reclame te maken' voor het boek dat ze net gelezen hebben**. Hang ze omhoog in de boekenhoek en wissel regelmatig af. Hang er meteen de poster met de 'Rechten van de lezer' bij. Wat dacht je van 'het recht om in een boek te duiken' of 'het recht om een boek niet uit te lezen'?

cultuurkuur.be/inspiratie/de-rechten-van-de-lezer

KLASSE

Dit artikel verscheen eerder in Klasse.

klasse.be/reeks/leesplezier

GENOMINEERD

Brecht Van Mullem

SCHOOL: directeur Stedelijke Basisschool De Vlieger in Rumbeke

FAVORIETE KINDERBOEK:

Houd de dief, Geert De Kockere, Medaillon

‘WAT JE HET HELE JAAR DOET, HEEFT IMPACT’

Veel- en alleslezer Brecht Van Mullem staat sinds begin 2021 officieel aan het roer van De Vlieger. Hij gelooft in de kracht van een goede methode én van boeken. ‘Ik wil onze 500 leerlingen laten ervaren hoe een boek een ruime wereld in je hoofd kan openen.

‘We zijn volop het lees- en taalbeleid én het boekenaanbod aan het vernieuwen. De leerkrachten droomden van een eigen bibliotheek. Ook leerlingen vinden het niet fijn als ze een niet-uitgelezen boek moeten terugbrengen naar de bib. Daarom investeren we nu stap voor stap in eigen boeken. Leerkrachten **betrekken hun klas in het kiezen**: ze maken polls en zoeken op websites naar leuke boeken. Ik hou ook zelf met plezier mijn ogen open op de tweedehandsmarkt, op zoek naar boeken in nieuwstaat. Zo groeit het aanbod sneller dan enkel via de boekhandel. Als ik een stapeltje naar de klas kan brengen, dan blinken de ogen van de leerkrachten haast even hard als die van de leerlingen.’

VOOR IEDER WAT WILS

‘Elke klas heeft intussen een boekenhoek met boeken van de school en van de bib. We hebben een goede samenwerking met bibliotheek Arhus en blijven dankbaar gebruikmaken van hun aanbod. De hoeveelheid curverboxen vol boeken die hier binnen- en buitengaan, is ongelooflijk. Ze geven ook tips bij aankopen en zorgen voor boeken in de naschoolse opvang.’

‘Onze klasbibliotheken blinken uit in variatie. We hebben stripverhalen, van Jommeke tot minder bekende stripreeksen. Er zijn moppenboeken, boeken met korte weetjes, dikke en dunne leesboeken en er is een hoekje met kranten en tijdschriften. De zorgcoördinator heeft een bibliotheekje voor leerlingen met leesproblemen. Ook dat zijn we aan het vernieuwen: de Bokrijk-achtige boekjes gaan eruit. **Voor koude winterdagen hebben we een aparte stripbib**. Dan kunnen leerlingen binnen in een klaslokaal rustig strips lezen.’

‘Leerkrachten kregen en krijgen ook middelen om leesplekjes in hun klas in te richten. Een oude kleerkast werd gestript, geschilderd en behangen. Er kwamen zetels en kussens. De leesnissen in de gangen van het schoolgebouw kleedden we gezellig aan met schapenvelletjes. Intussen zijn er overal op school boeken aanwezig. Ze zitten niet in een afgesloten kast,

maar zijn net heel zichtbaar opgesteld. Met **een laagdrempelig aanbod en een grote variatie** proberen we iedereen aan te spreken. Want dat is onze droom: een school waarin elke leerling een fantastische lezer is, die goed kan lezen en zijn of haar ding vindt in ons aanbod.’

‘Overal op school zijn boeken erg aanwezig. Ze zitten niet in een afgesloten kast, maar zijn net heel zichtbaar opgesteld.’

SNEL NAAR DE LEUKE VERHALEN

'Leesonderwijs is belangrijk binnen ons talenbeleid. Om informatie te kunnen verwerken is een goede technische leesvaardigheid belangrijk. Door het lezen van goede verhalen bouw je woordenschat op, wordt de fantasie geprikkeld, kunnen leerlingen ervaringen van anderen meebeleven en zo hun eigen denk- en leefwereld verruimen. **Dikwijls zitten in de boeken ook waarden die we willen meegeven.** Dat staat allemaal in de taalvisie, waar het lezen een onderdeel van is. En met dat alles beginnen we al bij de kleuters.'

'Onze jonge lezertjes zijn nu veel rapper over de leesdrempel, waardoor ze sneller gevarieerder kunnen lezen.'

'Sinds 2 jaar hebben we ook een nieuwe leesmethode in het eerste leerjaar. We zien een spectaculaire verbetering, zelfs met de onderbroken periode door corona. **Voor moeilijkere lezers maakt zo'n kwalitatieve methode pas echt het verschil:** hoe sterker je didactiek, hoe meer je problemen voorkomt. Het is misschien een mindere creatieve of originele ingreep, maar het is de basis van veel. Ook naar leesplezier speelt het een rol, want de jonge lezers zijn nu veel rapper over de leesdrempel waardoor ze sneller gevarieerder kunnen lezen.'

GEEN LOSSE FLODDERS

'Onze werkgroep Tien voor taal monitort de leeswinst die we boeken met de nieuwe aanpak. En ze organiseren acties tijdens de Voorleesweek, de Poëzieweek ... Maar we durven

ook selecteren: het ene jaar wel Gedichtendag, het andere jaar niet. Anders ben je om de twee weken met een losse flodder bezig. **Voorlezen doen we dus het hele jaar en niet alleen tijdens de Voorleesweek.** Pas dan is de impact ervan groot.'

'Leerlingen leren nu op school boeken kennen en nemen ze mee naar huis. Dat mag. Een boek dat verloren gaat of beschadigd raakt, dat is de bluts met de buil. Het is anders te pijnlijk om tegen een leerling die een boek wil uitlezen, te moeten zeggen: "Nee, je mag het niet meepakken om thuis verder te lezen." We informeren ouders ook graag waarom we iets zus of zo doen, hoe ze de lettertjes in het eerste leerjaar leren uitspreken bijvoorbeeld, **waarom woordrijtjes lezen belangrijk is.** Voor een leerkracht is dat vaak vanzelfsprekend, maar niet voor ouders. Door een kort briefje mee te geven, met een goede communicatie dus, kaderen we dat. In de eerste kleuterklas hebben ze een vertelkoffer. Daarin stoppen ze om beurt een boekje uit hun eigen boekenkast thuis. De leerling vertelt dan zelf over dat boekje. Met zulke kleine initiatieven betrekken we ouders en onderstrepen we het belang van lezen.'

En wat voor lezer is hij zelf? 'Ik ben een goede lezer, ik heb AVI 9 (*lucht*). Ik heb altijd veel gelezen. Ik lees ook alles. In een museum sta ik stil bij alle bordjes, ik lees de doos met cornflakes, fictie, non-fictie, ik volg de actualiteit en verslind strips. Ik ben ook helemaal weg als ik lees. Maar er zijn ergere afwijkingen, denk ik dan. Mijn eigen kinderen lezen ook heel veel, soms zelfs in het geniep, net als ik vroeger. Het licht van mijn radiowekker was net sterk genoeg om verder te kunnen lezen terwijl mijn ouders dachten dat ik sliep. Magische momenten waren dat.'

LESTIPS VAN BRECHT

RODE TELEFOONCEL ALS BOEKENRUILKAST

'In de gang staat een opvallende rode telefooncel. Als leerlingen thuis een boek hebben dat ze niet meer lezen, kunnen ze het ruilen voor een ander exemplaar dat er door een andere leerling is achtergelaten.'

DRAMAONLINE

'Boeken zijn bij ons ook een kapstok om muzisch en rond wereldoriëntatie te werken. Dramaonline.nl vind ik zo een aanrader. We hebben er als school een abonnement op. Vele lessen starten er vanuit een prentenboek en koppelen er een drama-activiteit aan.'

dramaonline.nl

AANKOOPINSPIRATIE

'Ik ken de mevrouw die de boeken aankoopt van bibliotheek Arhus. Ze tipt ons de vaak uitgeleende titels als ik ernaar vraag. Ook de nieuwsbrief van jeugdboekenhandel Etiket is een leidraad, net als de Facebookgroep Leeskracht.'

OOK DE POETSVROUW LEEST VOOR

'Tijdens de Voorleesweek las iedereen voor. Ik als directeur, maar ook de poetsdame. Zij heeft in de leestent voorgelezen. Dat was heel tof.'

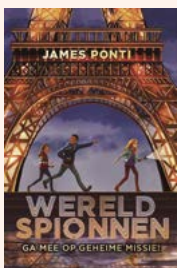
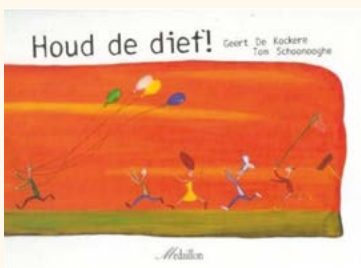
EEN ZACHTE LANDING

'Onze *zachte landing* is post-corona gegroeid omdat de klassen niet samen op de speelplaats mochten. We hebben nu geen rijen meer als we 's morgens beginnen. De leerlingen druppelen binnen, nemen een strip of een boek en lezen. Dat geeft de leerkracht tijd om iedereen te ontvangen, te luisteren, de maaltijden in te geven ... Vroeger was dat "verloren tijd". Nu nemen ze hun boek uit de bank en winnen we veel extra leestijd. De *zachte landing* is een blijver, zelfs de kleuters doen dat heel vlot.'

LETTERZAKJE

'In de derde kleuterklas werken de leerkrachten met een letterzakje. Daarin stoppen ouders samen met hun leerlingen voorwerpen of prenten van voorwerpen die beginnen met die ene letter. We leggen altijd uit in een briefje waarom het belangrijk is om daarbij stil te staan, tot welke inzichten het hun leerling kan brengen. Zo betrekken we hen rond die ontluikende geletterdheid.'

IN DE BOEKENKAST VAN MEESTER BRECHT

WERELDSPIONNEN

Opzij, James Bond! Hier zijn de Wereldspionnen. Vijf kinderen van over de hele wereld worden geselecteerd om spion te worden bij de Britse geheime dienst. Elk met een uniek talent worden ze opgeleid tot spion.

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVER

Sara Martinez, aka Brooklyn, kan als geen ander computers hacken. Samen met Parijs, Rio, Kat en Sydney moet ze de wereld redden van schurken. Hun eerste geheime missie is Parijs! Een heerlijk spannende detective voor

lezers vanaf 9 jaar.

Wereldspionnen | James Ponti | De Fontein | ISBN 9789026154508 | € 15,99
Vanaf 9 jaar

SAMENWERKEN MET DE BIB? ALLEEN MAAR VOORDELEN!

Vrije Basisschool DvM in Aalst werkt nauw samen met bibliotheek Utopia. Waarom en hoe doen ze dat? Kimberly Baetens, juf van het eerste leerjaar en verantwoordelijk voor het taalbeleid op de school, zet de redenen op een rij.

EEN RIJKER BOEKENAANBOD

‘Elke klas op onze school heeft een boekenhoek, maar het is fijn om het aanbod daarvan uit te breiden en af te stemmen op wat de leerlingen willen. **Als de zesdes een tijdlang zot van manga's zijn, dan kiezen ze die in de bib.** Zelf sta ik nu voor het eerst in het eerste leerjaar en dunde ik de deels verouderde klasbib uit. De bibboeken zijn voor mijn eerste lezers dus een welkome aanvulling. De school heeft sinds kort ook een pipowagen op de speelplaats staan, die dienstdoet als leesplek en stille ruimte. Om daar een wisselend boekenaanbod te kunnen bieden, zullen we ook de hulp van Utopia inschakelen.’

‘Vóór corona gingen we regelmatig met de klas naar de bib om boeken uit te lenen. Toen dat niet kon, maakten we gebruik van afhaalboxen. Utopia bevindt zich op wandelafstand. Die drempel is er dus niet, al zijn **klasbezoeken met kleuters moeilijk te organiseren.** We spelen wel met het idee

om er met de zorg met een groepje van vijf kleuters al eens op ontdekking te gaan. Tijdens een recent overleg tussen de kleuterschool en Utopia bespraken we ook de opties om met themaboxen voor de kleuters te werken.’

MEER DAN ALLEEN UITLENEN

‘Onze klassen tekenen elk jaar in op de evenementen die Utopia organiseert. Educatieve medewerkers zorgen dan voor auteursbezoeken en workshops. Sinds ik het talenbeleid opneem, **stuur ik die initiatieven gericht door naar de collega's.** Dat duwtje werkt.’

BRON VAN LEESTIPS

‘In onze maandelijkse digitale schoolkrant hebben we een rubriek Boekentip. Vroeger zocht ik daarvoor zelf boeken uit, maar het leek me waardevoller om **boeken in de kijker te zetten die ook meteen in Utopia uitgeleend kunnen worden.** De bibliotheek plaatst er een QR-code bij, die meteen linkt naar hun catalogus.’

OUDERS MEETREKKEN

‘We willen de samenwerking nog uitdiepen om ook ouders naar de bib te leiden. Als de bib een interessant aanbod voor ouders heeft, zoals de Leesjury, dan delen we dat op Facebook of via andere kanalen. We proberen zo elkaars werking te versterken. Ik zeg op oudercontacten ook altijd dat je er spelletjes voor het eerste leerjaar vindt en dat je van hun diensten gebruik kan maken zonder veel rompslomp. Bovendien is Utopia een inspirerende ontmoetingsplek. De academie huist er, er is een cafeetje ... We denken eraan om **het openklasmoment in augustus/september daar te organiseren.** Op die manier maken ouders meteen kennis met het aanbod én geven we een krachtig signaal: zo belangrijk vinden we lezen.’

‘DE DOORLOPENDE LEERLIJN VAN BOEKENTROEF! VONDEN WE EEN GROTE PLUS’

DvM Aalst stapte in het project BoekenTroef!. Dat zag het licht in het kader van de projecten Lezen op School die de Vlaamse overheid opstartte (zie p. 6-8). Kimberly Baetens: ‘Dit tweejarig traject zet in op een motiverende leesomgeving en richt zich zowel op het kleuter- als

lager onderwijs. Die doorlopende leerlijn van BoekenTroef! vonden we een grote plus. We pakken met de hulp van Odisee Aalst en bibliotheek Utopia de boekenhoeken in de klassen aan en creëren fijne leesplekjes. Ik krijg van het Lezerscollectief ook **training in de methodiek van Samen Lezen.** Daarbij staat de emotionele beleving van een tekst centraal. Het is de bedoeling dat ik die kennis doorgeef aan de oudste leerlingen, zodat zij met de jongere klassen kun-

nen samenlezen. Wie weet kan de bib nog boeken of fragmenten aanraden die zich daar goed toe lenen? We zitten ook regelmatig samen met de andere scholen uit het project om kennis en ervaringen te delen. Bij dat overleg sluiten ook de mensen van de bib aan. Intussen kan ik gezichten op hun namen plakken en dan spreek je natuurlijk gemakkelijker mensen aan als je een vraag of idee hebt.’

DE KJV IS NU DE LEESJURY

Samen lezen en boeken bespreken kan in de Leesjury. Met deze nieuwe naam, een nieuwe website en nieuwe look gaat de voormalige Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen verder door het leven.

De Leesjury is een jury van leerlingen tussen 4 en 18 jaar. Leeftijdsgenoten denken na en praten over een selectie boeken in hun leesgroep. Daarna kiezen ze hun favoriete boek en is het tijd om te feesten!

Iedereen Leest coördineert de Leesjury, die meestal vanuit een bibliotheek of school georganiseerd wordt. Wil je graag met je leerlingen meelesen en stemmen? Meld je dan aan.

deleesjury.be

HET LEZERSCOLLECTIEF

Het Lezerscollectief is een netwerk van leesbegeleiders in Vlaanderen, dat leesbijeenkomsten organiseert. Samen verhalen en gedichten lezen verbindt mensen en maakt hen sterker en weerbaarder. Samen Lezen, dat is een (kort)verhaal of gedicht hardop lezen en het op die manier ook toegankelijk maken voor iedereen.

Na een basisopleiding start een leesbegeleider met een leesgroep. Tijdens het voorlezen last de leesbegeleider af en toe een pauze in met veel ruimte om te reageren: wat doet dit verhaal met jou? Hoe voel je je erbij? Herken je iets? Heb je zoiets ook al meegemaakt? Zo komen er mooie gesprekken op gang en komen de deelnemers zélf op verhaal.

cultuurkuur.be/lezerscollectief

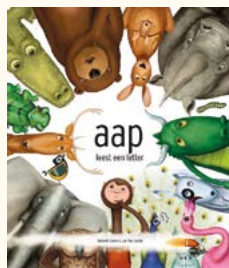
BOEKENTIPS VAN DE JURY

LOTJES ZORG

Lotje vindt het heerlijk om Lotje te zijn, tot ze op een dag een Zorg krijgt. Eerst is het maar een klein Zorgje, en dat is niet erg: iedereen heeft wel eens zorgen! Maar dan begint het te groeien ... Het prachtige prentenboek van Tom Percival is de ideale opstap om met kleuters en leerlingen van de eerste graad te spreken over emoties. In dezelfde reeks verschenen ook boekjes over andere gevoelsthema's bij leerlingen: Basil Brult, Helemaal Norman en Mika maakt vrienden.

Lotjes zorg | Tom Percival | Baeckens Books
ISBN 9789059246348 | € 14,99 | Vanaf 4 jaar

AAP LEEST EEN LETTER

Dit boek is dé ideale opstap tot leren lezen en dus erg geschikt in de 3de kleuterklas of het 1ste leerjaar. Als specialist in beginnende geleterdheid weet de auteur als geen ander hoe je een leerling letters het best kan aanleren. Het alfabet is daarbij niet altijd het meest logische werkinstrument, want de 'a' van appel is niet dezelfde als de 'aa' in avond. En dus start dit letterboek bij klanken. De prachtige teksten en illustraties maken het boek geschikt om eerst voor te lezen, daarna samen te lezen en ten slotte zelf te lezen.

Aap leest een letter | Isabelle Gielen
Baeckens Books | ISBN 9789059247826
€ 17,50 | Vanaf 5 jaar

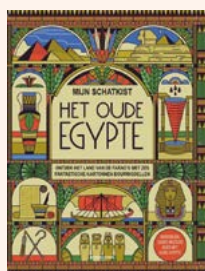

MAG IK DICHT BIJ JOU?

Poëzie voor beginnende lezers. Eenvoudige gedichten, over familie, fantasie en liefde, maar vooral over taal en emoties. Een ideaal boek om af en toe uit voor te lezen, of samen in de klas te lezen en over na te praten. De illustraties zijn zacht van kleur en zeer uitnodigend. Voor iedereen die graag het spel met woorden speelt, vanaf 6 jaar.

Mag ik dicht bij jou? | Inge Sacré | Clavis
ISBN 9789044838299 | € 16,95 | Vanaf 6 jaar

BOEKENTIPS VAN DE UITGEVER

MIJN SCHATKIST: HET OUDE EGYPTE

Van een wonderbaarlijke rivier in de woestijn tot indrukwekkende grafmonumenten die werden gebouwd om eeuwig mee te gaan: leven en dood lagen altijd dicht bij elkaar in het oude Egypte. Met stijlvolle tekeningen en veel handige projecten om je in vast te bijten, ontdekken de lezers een van de grootste beschavingen ter wereld. Ontdek het land van de farao's met zes fantastische kartonnen modellen. Zo maak je de les geschiedenis net iets levendiger.

Mijn schatkist: het oude Egypte | Matthew Morgan | Davidsfonds | ISBN 9789002272226
€ 22,50 | Vanaf 7 jaar

HET WILDE DIERENORKEST

Het wilde dierenorkest is een nieuw magisch prentenboek van Dan Brown. Maestro Muis neemt je mee op een betoverende reis over land en over zee. Ontdek onderweg het geheim van elk dier: van de waanzinnige walvis, jakkerende jachtluipaarden en kleine kevers tot zwierige zwanen en nog veel meer. Beluister met de gratis app en QR-codes de muziekstukken, zoek op elke pagina de verborgen bezige bij en los alle raadsels op ... Een unieke lees-, kijk- en luisterervaring!

Het wilde dierenorkest | Dan Brown
Luitingh - Sijthoff | ISBN 9789024590872
€ 7,99 | Vanaf 5 jaar

HET ANTIPESTPLAN

Zo kan het niet langer! Alena en haar vrienden vormen een team tegen pesten en tekenen een Antipestpact. Samen bedenken ze een plan om de pestkoppen op school de stuipen op het lijf te jagen! Een inspirerend boek tegen pesten en vóór vriendschap. Voor kleine helden vanaf 8 jaar. Met ondersteuning van Child Focus en School Zonder Pesten vzw.

Het antipestplan | Emy Geyskens | Clavis
ISBN 9789044836370 | € 12,95 | Vanaf 8 jaar

GENOMINEERD

Isabelle Van Wolvelaer

SCHOOL: juf in het zesde leerjaar in Simabu, Vrije Basisschool Sint-Martinus, in Burcht

FAVORIETE KINDERBOEK:

Springende pinguïns en lachende hyena's, Marije Tolman en Jesse Goossens, Lemniscaat

'IK WIL DE VONK IN HUN OGEN ZIEN'

Drie jaar geleden begon juf Isabelle met enkele collega's bijscholingen rond lezen te volgen. 'Dat heeft het vuur in mij doen ontploffen. Wat een kwartier lezen bij een leerling teweegbrengt, is echt ongelooflijk.' En omdat het geen nut heeft om bijscholingen te volgen en dan de kennis voor jezelf te houden, maakt ze sindsdien haar collega's warm voor boeken.

'Mijn mond viel letterlijk open toen ik alle methodes en manieren om aan boekpromotie te doen ontdekte. Alleen op een eiland, dan gebeurt er niks. Daarom deelden we onze kennis met collega's, samen met foto's van zaken die we al uitgeprobeerd hebben. Via een WhatsApp-groep en mail blijf ik hun tips geven. Dat enthousiasme heb ik wel in mij en er zijn al heel wat leerkrachten mee.'

'Een boekencafé is de favoriet van mijn leerlingen. Dat hapje en drankje terwijl ze hun boek voorstellen aan elkaar vinden ze fijn. Bij boekbesprekingen stellen ze wel eens voor mij onbekende titels voor. *Het dagboek van Nurdus Maximus* heb ik zo ontdekt. Dat lees ik dan als zij aan het kwartieren zijn. En als het leuk is, koop ik zo'n boek ook aan.'

WAAR LIGGEN NOG BOEKEN OP DE SALONTAFEL?

'We moeten zulke initiatieven wel nemen, want we hebben veel leerlingen die thuis geen Nederlands horen. Daarom gaan we ons taalteam ook weer nieuw leven in blazen. Punt 1 op de to-dolijst: **onze gezinnen ondersteunen zodat er een taalrijk aanbod komt.** Lezen is immers de ladder naar leren. Als je niet begrijpt wat er staat, hoe kan je dan een vraagstuk oplossen? De leesmicrobe helpt om te kunnen worden wie en wat je wil worden. Ouders die me een foto sturen van een leerling die voor zijn zus voorleest, daar doe je het toch voor?'

'In de klas zijn er gelukkig heel veel boeken. Tijdens het kwartieren lezen de leerlingen wat ze willen en waar ze willen. We doen dat na de speeltijd in de voormiddag. Ideaal om akkiefietjes achter je te laten en het stressniveau te verlagen. Ook buiten bij mooi weer is het heerlijk lezen. Of in de kelder met een zaklamp. **De leerlingen hebben een leestas** waarin hun zelfgekozen boeken zitten. Die mag ook mee naar huis. Als ze willen wisselen, dan kan dat op elk moment. Ze houden een leesportfolio bij en moeten als huiswerk al eens naar de bib gaan in plaats van alleen op de computer op te zoeken. Lezen zit ook in het contractwerk en we verbinden boeken aan wero-thema's. Als ik de oude muntencollectie van mijn overleden schoonvader of een mammoettand van thuis meebreng, dan linken we daar dus boeken aan.'

'Ouders die me onverwacht een foto sturen van een leerling die voorleest voor zijn zus. Daar doe je het toch voor?'

'De boeken in mijn klas zijn een mix van exemplaren die de school of ikzelf aankocht. Sommige belandden hier omdat mijn eigen kinderen eruit gegroeid zijn of ze komen van leerlingen thuis. Ik ben bovendien de contactpersoon van de school met de bib. Ook via die weg krijgen we veel materiaal.'

Dat is handig voor onze nieuwe, jonge leerkrachten. Hun klasbib moet immers nog groeien, maar ze weten dat ze altijd in de mijne kunnen komen neuzen. We geven ook boeken over de klassen heen door.'

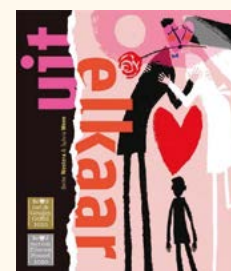
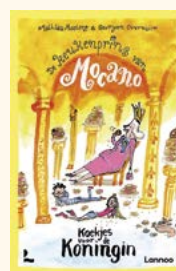
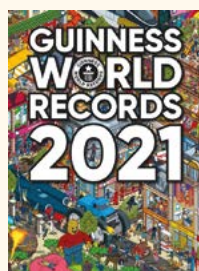
VOORLEZEN AAN DE KLEUTERS

'Voor corona gingen we met de leerlingen van het zesde leerjaar ook wekelijks bij de kleuters voorlezen. De collega's daar geven de boeken op zodat we in het juiste thema zitten.

Mijn leerlingen oefenen samen tijdens het kwartieren en gaan dan voorlezen. Ze maken er verhaaltjes bij, verkleden zich. Ik leer het hun bij het begin van het schooljaar met het boek *Anton kan toveren*. Ik doe dan voor hoe je je inleeft, welke vragen je kan stellen ... **Voor leerlingen die het moeilijk hebben met taal, is dat voorlezen aan de kleuters heel laagdrempelig.** Een jongen met dyslexie die niet graag las, vroeg nadien: "Mag ik dat nog eens doen?". De vonk in die ogen zien, dat is mooi.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF ISABELLE

LESTIPS VAN ISABELLE

BOEKENTOREN IN DE LERAARSKAMER

'Ik zorgde voor een boekentoren in de leraarskamer. Leerkrachten kunnen daar boeken komen halen die leuk zijn om rond te werken in hun klas. Op die manier zijn collega's bereid om er ook hun eigen boeken bij te zetten.'

DE BOOKFLIX

'Ik heb een Bookflix-boekenrek in de klas. Een beetje zoals bij Netflix zet ik daar nieuwe titels en suggesties in de kijker. Ik zou in de toekomst voor verschillende literatuurgenres een eigen Bookflix-rek willen maken.'

OVERAL EEN BOEK VOOR HET RAAM

'Als corona er niet was geweest, dan hadden we onze gemeente omgedoopt in Boekenburcht. De eerste schooldag hadden we aan alle inwoners gevraagd om een jeugd- of prentenboek voor het raam te plaatsen, zodat leerlingen op weg naar school allemaal boeken zagen. Zo moedigt de gemeenschap onze leerlingen ook mee aan en onderstreept ze dat lezen een verschil maakt. Daar is heel goed op gereageerd. Met versleten boeken gingen we ook nog een echte burcht bouwen op de speelplaats.'

KWARTIERLEZEN

Bij kwartierlezen kies je ervoor om elke dag minimum 15 minuten te lezen. Je leerlingen lezen vrij, eventueel op een door hen gekozen plek. Ze kiezen zelf wat ze lezen. Een klein ritueel met een grote impact op het leesniveau en het leesplezier!

kwartiermakers.be

NETWERK LEZEN OP SCHOOL DOE JE MEE?

Een boeiende leesplek of een bijzondere bibliotheek bezoeken? Een workshop met een schrijver of muzikant volgen? Ervaringen uitwisselen en leren van elkaars klaspraktijken? Op de inspiratie- en ontmoetingsdagen van het Netwerk Lezen op School kan het allemaal!

De netwerkdagen zijn gratis en staan open voor leerkrachten van kleuter- en lager onderwijs die willen werken met boeken, in en buiten de klas. Weinig of veel ervaring met het werken met boeken in de klas, er is voor elk wat wils!

'HIER VIND IK BOEKENTIPS RECHT UIT HET HART'

Juf en boekenliefhebber Julie Burez is een grote fan van de lokale, kleinschalige boekhandel. 'Ga daar eens rondneuzen', raadt ze aan. 'Je vindt er meer dan het gewone commerciële aanbod.'

Julie is juf in freinetschool Mandala in Gent en stapt in haar zoektocht naar boeken voor zichzelf, haar oudste leefgroep en de school, het liefst een kleinschalige boekhandel binnen. 'Bij Paard Van Troje kom ik in het begin van de maand altijd een budgetje opdoen. Ik vind het superleuk om in zo'n lokale winkel met deskundige mensen het niet-alledaagse aanbod te ontdekken. Ik ben er graag, voor het interieur, de uitstraling en vooral voor de kwalitatieve boekentips die ze geven. Die komen uit het hart en zijn niet ingegeven door commerciële doeleinden.'

Herinnert ze zich nog de eerste keer dat ze 'haar' boekhandel binnestapte? 'Ja, want ik werd er niet meteen aangevallen door schreeuwerige posters en fluokleuren (lacht). In plaats daarvan inspireren en prikkelen ze me met actuele tips die verder gaan dan de Loser-reeks en Tom Groot-boeken. Die reeksen zijn nodig om onze vaak taalarme leerlingen tot leesplezier te brengen. Maar als ze zover zijn, stimuleer ik ze toch ook graag met andere boeken. Ook voor hun diversiteit aan boeken, hun oog voor thema's als multiculturaliteit, ben ik er trouwe klant.'

'Ik droom van een boekhandel als boekenapotheek die leesmedicijntjes voorschrijft, zodat de school voor elk publiek, in elk genre iets moois te bieden heeft.'

Julie zit op school in alle mogelijke leeswerkgroepen en zonder de boekenkast in haar klas zou er een groot leeg gat gapen. Ook op schoolniveau wijst ze de weg. 'We hebben onlangs onze schoolbib, ons Leespaleis, mogen opfrissen. Daarvoor kregen we een mooi budget van duizend euro. Dan verkennen we met onze leesgroep helemaal verlekkerd het aanbod van Paard Van Troje.'

Het droomscenario van deze boekenwurm? Een nog nauwere samenwerking. 'Hoe leuk zou het zijn als zij onze boekenlijst zouden kunnen aanvullen, zodat we uitkomen bij een breed aanbod waarin alle thema's en genres aanwezig zijn? Een beetje zoals een boekenapotheek die leesmedicijntjes voorschrijft, zodat de school voor elk publiek, in elk genre iets moois te bieden heeft.'

(HER)ONTDEK DE BOEKHANDEL IN JE BUURT

Die heerlijke geur van echte boeken, verleidelijk uitgestald, klaar om gretig vastgepakt en gelezen te worden...

Laat je je ook graag persoonlijk inspireren met niet-alledaagse, verfrissende boekentips? Op de website van Boekhandels Vlaanderen, de voormalige Vereniging van Vlaamse Boekverkopers (VVB), vind je per provincie een lijst van fysieke boekhandels.

boekhandelsvlaanderen.be

BESTE BOEKENJUF/MEESTER 2021

De titel van laureaat Beste Boekenjuf/meester 2021 gaat samen met een boekenpakket voor de schoolbibliotheek, aangeleverd dankzij de gulle medewerking van Vlaamse kinder- en jeugdboekenuitgevers. Boekenmeester Christophe De Turck kreeg een pakket met 100 boeken. De laureaten Ann Wicke en Hannes Peiffer werden beloond met 50 boeken. De overige genomineerden kregen een leespakket toegestuurd. We verrasten de drie laureaten op hun school met deze waarderende prijs, een filmploeg, het boekenpakket en felicitaties.

‘Leerkrachten zoals meester Christophe, juf Ann en meester Hannes geven de liefde voor lezen door aan hun leerlingen. Ze steken extra veel energie in het uitzoeken van de juiste boeken, ze leggen leuke verbanden, ze geven de juiste tips, ze lezen voor en ze doen vooral lezen. Die passie werkt aanstekelijk. Dit soort leerkrachten legt de basis voor betere taalverwerving, voor veel leesplezier en vaak zelfs voor een levenslange leeshobby.’

Ben Weyts – Vlaams minister van Onderwijs

‘Felicitaties aan de laureaten! Om kinderen en jongeren tot enthousiaste lezers te laten uitgroeien, hebben leerkrachten een belangrijke rol. Zij leren leerlingen lezen, maar naast ouders en andere opvoeders zijn ze ook rolmodellen bij uitstek. Leesplezier geef je door en de aanwezigheid van een divers boekenaanbod en inspirerende leesomgevingen op school helpt daarbij. Ik ben de Boekenmeesters en -juffen dankbaar dat ze andere leerkrachten inspireren en lezen hoog op de agenda plaatsen.’

Jan Jambon – Vlaams minister van Cultuur

OP CULTUURKUR INTERVIEWT RIEN DELEU, BOEKENMEESTER 2020, DE DRIE LAUREATEN

'Ik ben blij dat ik de titel mag doorgeven aan deze 3 laureaten, 3 mensen die boeken ademen.' Rien Deleu - Boekenmeester 2020

Bekijk de interviews van de 3 laureaten 2021 en de collega's die hen nomineerden, tijdens het Netwerk Lezen op School. Je vindt er ook sfeerbeelden van de uitreiking.

cultuurkuur.be/boekenjuf2021

BOEKENTIPS VAN DE JURY

EEN TOUW IN DE LUCHT

Een touw zweeft door de lucht en neemt mee ...

Een heerlijk stapelverhaal zonder woorden. Er is zoveel te bekijken en te beleven door allerlei leuke verhaallijnen. Om heel vaak opnieuw te bekijken en telkens nieuwe dingen te ontdekken, gezellig samen of alleen. Voor kleuters én leerlingen van de lagere school. Het is fijn om te zien hoe leerlingen enthousiast reageren tijdens de verrassende ontdekkingen bij elke kijkbeurt.

Een touw in de lucht | Mattias De Leeuw
Lannoo | ISBN 9789401469586 | € 15,99
Vanaf 4 jaar

ER WAS MISSCHIEEN EENS

Leerlingen over heel Nederland en België smullen van de plassende walvissen, ridderlijke frieten en kattenpostbodes die Kamiel De Bruyne opvoert in zijn verhalenboek. De twintig, heerlijk door Yarne Daeren geïllustreerde, verhalen in dit boek zijn misschien waargebeurd, maar misschien ook niet. De lezer wordt aan het einde van elk verhaaltje uitgenodigd om na te denken, en vindt de oplossing op de volgende pagina: een verklaring, aangevuld met extra weetjes om op de speelplaats mee uit te pakken. Er was misschien eens een lievelingsboek? Ik dacht het wel!

Er was misschien eens | Kamiel De Bruyne
Pelckmans | ISBN 9789463832243 | € 17,50
Vanaf 9 jaar

DAT MET LEO

Humor, vriendschap, maar net zo goed verlies, rouw en jezelf leren zijn: een gelaagd en intens verhaal dat leerlingen van elke leeftijd kan aanspreken. Alweer een heerlijke graphic novel van de sterke tandem Stefan Boonen en Melvin. Een spannend en verrassend lees- en kijkverhaal dat veel soorten lezers kan bekoren, en dat dus zijn plaatsje in de klasbib meer dan verdient.

Dat met Leo | Stefan Boonen | De eenhoorn
ISBN: 9789462915091 | € 16,95 | Vanaf 8 jaar

Colofon

Beste Boekenjuf/meester 2021 is een publicatie van CANON Cultuurcel, Departement Onderwijs en Vorming.

Coördinatie Beste Boekenjuf/meester

Caroline Roelants, Nele Maes, Dirk Terry (CANON Cultuurcel) en Sylvie Dhaene (Iedereen Leest)

Journalistieke verslagen

Veerle Vanbuel

Tekstredactie

Nele Maes en Jeroen Permentier

Fotografie

Veerle Vanbuel en aangeleverd door scholen en organisaties

Eva Vlonk (p. 1), Tina Devos (p. 37), Passerelle vzw (p. 38-39), Illias Teirlinck (p. 54-55)

De juryleden voor de editie 2021

Elly Simoens (Uitgeverij De Eenhoorn)

Marina Waterschoot (Leerkracht en leesbevorderaar)

Rien Deleu (Beste Boekenmeester 2020)

Ingrid Ocket (Onderwijsinspectie)

Seppe Goossens (Klasse)

Sylvie Dhaene (Iedereen Leest)

Iris Vansteelandt (AP Hogeschool)

Julie Verhaert (Uitgeverij Van Halewyck - Kind en jeugd)

Het middenkatern bevat de leeskaarten

De leeskaarten zijn een instrument om leesplezier te delen met anderen. De 7 kaarten kan je kopiëren of downloaden en verder verspreiden. Ze zijn bedacht en ontworpen door: Heidi Desmet (GO!), Steven De Laet (OVSG), Elke De Swert, Brunhilde Foulon (AHOVOKS), Bart Masquillier (Katholiek Onderwijs Vlaanderen) en Saskia Timmermans (lerarenopleiding Odisee) onder begeleiding van Daniëlle Daniels en Dirk Terry.

Illustratie leeskaarten 2021: Naomi Kerkhove

Wettelijk depot

D/2021/3241/183

Verantwoordelijk uitgever

Ann Verhaegen

Secretaris-generaal

Departement Onderwijs en Vorming

Koning Albert II-laan 15

1210 Brussel

Beste Boekenjuf/meester is een initiatief van CANON Cultuurcel in samenwerking met Iedereen Leest en Vlaamse kinder- en jeugdboekenuitgevers (GAU). Met dank aan de volgende uitgeverijen voor de geschonken boeken: VBK uitgevers, Uitgeverij Lannoo, Pelckmans Uitgevers, Uitgeverij De Eenhoorn, Standaard Uitgeverij, Baeckens Books, Clavis Uitgeverij, ZNU/Deltas

Dit magazine en eerdere edities kan je gratis downloaden en bestellen op vlaanderen.be/publicaties (zoeken op zoekterm 'boekenjuf').

Wie wordt de nieuwe Boekenjuf of Boekenmeester?

Ken jij iemand (uit het kleuter- of lager onderwijs) met een passie voor (voor)lezen? Wie vult de boekenhoeken op school met een rijk en recent aanbod? En wie wakkert in jouw team het leesvuur aan? Kortom, welke juf of meester heeft op jouw school het grootste hart voor boeken?

Signaleer ons dit talent op boekenjuf.be. Deelnemen kan tot 15 december. Wie weet wint hij of zij wel een boekenpakket van 100 boeken als Beste Boekenjuf/meester. Alleszins krijgt hij/zij een bericht over de pluim die jij gegeven hebt.

CULTUUR**KUUR**.BE

daar vinden **cultuur**
en **onderwijs** elkaar

Surf naar **cultuurkuur.be**
voor inspiratie, partners en subsidies

CANON
CULTUURCEL

